Ազգ
Azg armenian daily
9 ՅՈՒԼԻՍ 1998 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ #123 (16259)

Պավել Սաֆարյանը՝ Մավրիկ Ավետիսյանի պաշտոնում

Պավել Սաֆարյանը փոխարինելու է ՊՆ ֆինանսաբյուջետային վարչության պետ Մավրիկ Ավետիսյանին, որը քրեական հայտնի դեպքի կապակցությամբ պաշտոնական վարկածով ինքնաստանությունն է գործել: Պավել Սաֆարյանը, որը մեր տնտեսական ոլորտում բարձր պետական պաշտոններ է զբաղեցրել եղել է հարկային տեսչության պետը, իսկ ցայսօր ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի փոխնախարարն էր, արդեն կհամակարգի ՊՆ ֆինանսաբյուջետային գործունեությունը, վարչության պետ լինելը համատեղելով ՊՆ նախարարի տեղակալի կարգավիճակի հետ: Այսինքն այս ոլորտը ուղղակի դրվում է ՊՆ նախարարի ենթակայության ներքո: Պավել Սաֆարյանին դժվարին առաքելություն եւ պատասխանատվության բեռ է սպասում:

Ն. Դ.

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Մաքսատունը դժո՞խք է երկրի վրա

Մաքսային վարչության պետը փոխվեց

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

Որոշ հապաղումից հետո ԱԺ-ում երեկ շարունակվեցին ֆինանսավարկային, բյուջետային եւ տնտեսական հարցերի հանձնաժողովի նախաձեռնած մաքսային քաղաքականության խնդիրներին վերաբերող լսումները: Հապաղման պատճառն առավել քան լուրջ էր: Հինգ ամիս անգամ չաշխատելուց հետո մաքսային վարչության պետ Միքայել Մակարյանին վարչապետի հրամանագրով փոխարինել է Հուսիկ Գեւորգյանը, որը ՆԳ եւ ԱԱ նախարարության մաքսանենգության դեմ պայքարի վարչությունն էր գլխավորում: Փաստենք, որ ԱԺ գրեթե բոլոր քաղաքական ուժերը «Երկրապահն» ու «Հանրապետությունը» թունդ քննադատության թիրախ էին դարձրել Միքայել Մակարյանին, ինչպես եւ ժամանակին Ռաշիդ Ենգիբարյանին: Բայց կադրային այս փոփոխությունը «Հանրապետություն» խմբակցությանը, համենայնդեպս, չգոհացրեց. «Երկրապահները» լռում են: Երջանիկ Աբգարյանն իր ելույթում ի մի բերեց դժգոհության աղը. «Մի անտեղյակին փոխարինել են մյուսով»: Փորձ ինչ ուշ նա մեզ մանրամասնեց թե մաքսանենգություն հասկացությունն ազգային անվտանգությունում այլ է, ձեռներեցության մեջ ուրիշ: ՆԳ եւ ԱԱ համակարգից եկած թեկուզ եւ փորձառու գործչի համար, որը տարիներ շարունակ գործ է ունեցել թմրադեղի, զենքի եւ այլ վտանգավոր մաքսանենգների հետ, յուրաքանչյուր ներմուծող եւ մաքսային սահմանը հատող պոտենցիալ օրինազանց է լինելու:

Տես էջ 2

ԵՐԵՎԱՆ

Փոփոխություններ նաեւ «Զվարթնոց» օդանավակայանում

Երեկ ոչ պաշտոնական, բայց հավաստի աղբյուրներից տեղեկացանք, որ «Զվարթնոց» օդանավակայանի գլխավոր տնօրեն Վանո Վարդանյանն համաձայն իր դիմումի ազատվել է աշխատանքից: Նույն աղբյուրի համաձայն, այդ պաշտոնում է նշանակվել Վալերի Հարությունյանը: Մեր բազմաթիվ փորձերին, այնուամենայնիվ, չհաջողվեց ստույգ տեղեկություն ստանալ, թե պրն Հարությունյանը նախկինում ինչ աշխատանքով է զբաղվել: Տեղեկատվության հավաստիությունը փորձեցինք ճշտել վարչապետարանում, սակայն լրատվական ծառայությունում պատասխանեցին, որ այդ մասին բացարձակապես տեղեկություններ չունեն:

Ա. Մ.

Արմեն Արզումանյանը՝ «Լրաբերի» տնօրեն

Հայաստանի ազգային հեռուստատեսության տնօրեն Տիգրան Նաղդալյանի հրամանով «Լրաբերի» տնօրեն է նշանակվել Արմեն Արզումանյանը: Արմեն Արզումանյանն ավարտել է Երեւանի ժողտնտեսության ինստիտուտը, ուսանողական տարիներից աշխատակցել է «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթին, այնուհետեւ աշխատել է ՀՀ ՊՆ լրատվության եւ քարոզչության վարչությունում, «ԱՐՏ-13» ստուդիայում, իսկ մինչեւ վերջերս «Կայծ» հեռուստաընկերության գործադիր տնօրենն էր:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Շուտով կսեփականաշնորհվեն հիվանդանոցները

ԵՐԵՎԱՆ, 8 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Այս տարի արդեն նախատեսվում է ապապետականացնել 3 հիվանդանոց. այդ մասին տեղեկացրին հուլիսի 7-ին կառավարությունում անցկացված առողջապահության հարցերով խորհրդակցության ժամանակ: Առաջիկայում սեփականաշնորհման ենթակա հիվանդանոցներն են «Արաբկիր» բժշկական կենտրոնը, դերմատոլոգիայի եւ պրոկտոլոգիայի ինստիտուտները: Խորհրդակցության ժամանակ նշվեց նաեւ, որ 1998-2001 թթ. սեփականաշնորհման ցանկում ընդգրկված է հանրապետության եւս 6 հիվանդանոց: Իսկ առայժմ, վարչապետի խիստ հանձնարարականով, լրջորեն վերահսկվելու են բոլոր հիվանդանոցներում դեղապատրաստերի իրականացումը, մասնավոր ծառայություններից գոյացած ֆինանսական հոսքերը եւ հումանիտար օգնությունների օգտագործման արդյունավետությունը:

Վրաստանն ու Ադրբեջանը դատապարտում են «նախահարձակ անջատականությունը»

ԲԱՔՈՒ, 8 ՀՈՒԼԻՍ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ադրբեջանն ու Վրաստանը համոզմունք են հայտնել, որ Հարավային Կովկասում խաղաղության եւ անվտանգության գրավականը պետական ինքնիշխանության, իրավահավասարության, տարածքային ամբողջականության, սահմանների անխախտելիության, միմյանց ներքին գործերին չխառնվելու, վեճերի խաղաղ կարգավորման սկզբունքների, ինչպես նաեւ միջազգային իրավունքի ընդհանուր ճանաչում գտած մյուս նորմաների կատարումն է: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի, այս մասին ասվում է երկու երկրների արտգործնախարարների համատեղ հայտարարության մեջ, որն ընդունվել է Վրաստանի արտաքին քաղաքական գերատեսչության ղեկավար Իրակլի Մենաղարիշվիլու այսօր Բաքվում ավարտված աշխատանքային այցի արդյունքներով:

Փաստաթղթում նաեւ ընդգծվում է, որ կողմերը հավաստում են խաղաղ Կովկասի կառուցմանն իրենց նվիրվածությունը: Նրանք դատապարտել են նախահարձակ անջատականությունը ու ահաբեկչությունը՝ պատրաստակամություն հայտնելով միավորելու Հարավային Կովկասում կայունության ձեռքբերմանը նպատակաուղղված ջանքերը: Այս առնչությամբ կարեւորվել է տարածաշրջանում բոլոր հակամարտությունների, ներառյալ Լեռնային Ղարաբաղի եւ Աբխազիայի, շուտափույթ խաղաղ կարգավորումը, ընդսմին՝ կիրառելով ՄԱԿ-ի եւ ԵԱՀԿ-ի հայտնի որոշումները:

Չեւավորվեց վճռաբեկ դատարանը

Հայաստանի նախագահի երեկվա հրամանագրով հանրապետության վճռաբեկ դատարանի նախագահ է նշանակվել Հենրիկ Դանիելյանը: Նա ծնվել է 1940 թ. նոյեմբերի 7-ին Սեւան քաղաքում, ծառայողի ընտանիքում: Աշխատանքային գործունեությունը սկսել է 1957 թ. որպես «Հայծուկ» Սեւանի տրեստի սառնարանի մեքենավարի աշակերտ, օգնական, մեքենավար: 1960 թվականից եղել է «Սեւան» շրջանային թերթի գրական աշխատող, 1962-63 թթ.՝ «Լենինյան դրոշով» միջշրջանային թերթի սեփական թղթակից, գրական աշխատակից, բաժնի վարիչ: 1963-65 թթ. աշխատել է ՀԼԿԵՄ Սեւանի գյուղական արտադրական կոմիտեի քարտուղար: 1965-69 թթ. վարել է «Սեւան» շրջանային թերթի պատասխանատու քարտուղարի պաշտոնը: 1967 թ. ավարտել է Երեւանի պետական համալսարանի իրավաբանական ֆակուլտետի հեռակա բաժինը՝ ստանալով իրավաբանի մասնագիտացում: 1969 թ. ընտրվել է Սեւանի շրջանի ժողովրդական դատավոր, այդ պաշտոնում գտնվել մինչեւ 1977 թ.: 1977 թվականից՝ Հայաստանի Գերագույն դատարանի անփոփոխ անդամ: Ամուսնացած է, ունի 4 դուստր:

ՀՀ նախագահի նույն հրամանագրով վճռաբեկ դատարանի քրեական եւ զինվորական գործերի պալատի նախագահ է նշանակվել Մհեր Խաչատրյանը, պալատի դատավորներ՝ Դավիթ Ավետիսյանը, Զինավոր Ղուկասյանը, Հովհաննես Ղուկասյանը, Գեւորգ Մաթեւոսյանը եւ Մարգո Սիմոնյանը: Վճռաբեկ դատարանի քաղաքացիական եւ տնտեսական գործերի պալատի նախագահ է դարձել Արման Մկրտումյանը, պալատի դատավորներ՝ Վարուժան Աբելյանը, Համլետ Գեւորգյանը, Սամվել Գյուրջյանը, Օլգա Հովհաննիսյանը եւ Սլավա Սարգսյանը: Ինչպես հաղորդեցին ՀՀ նախագահի մամուլի ծառայությունում, նախագահի հրամանագրի համար հիմք է հանդիսացել Արդարադատության խորհրդի հուլիսի 7-ի «ՀՀ վճռաբեկ դատարանի ու նրա պալատների նախագահներ եւ դատավորներ նշանակելու համար արդարադատության խորհրդի անդամների ներկայացրած տվյալների վերաբերյալ» եզրակացությունը:

ՏԻԳՐԱՆ ԼԻԼՈՅԱՆ

ԱՄՆ-ը նույնպես դեմ է ԵԱՀԿ վեհաժողովը Ստամբուլում գումարելուն

«Միլլիեթ» թուրքական թերթում Ստամբուլի ամերիկյան համալսարանի դասախոս Քիրիշչին գրում է, որ Մ. Նահանգների կառավարությունն ու Կոնգրեսը նույնպես դեմ են ԵԱՀԿ առաջիկա վեհաժողովը Ստամբուլում գումարելու առաջարկին: Ըստ Քիրիշչիի, այս մասին ամերիկյան դիրքորոշումը պաշտոնապես տեղեկացվել է դեռեւս անցյալ նոյեմբերին վարչապետ Յըլմազի Մ. Նահանգներ կատարած այցի ընթացքում: Որպես պատճառ ամերիկյան կողմն առաջ է քաշել Թուրքիայում մարդու իրավունքների անմխիթար վիճակը եւ Անկարայից պահանջել կտրական քայլեր անել այդ ասպարեզում իր ստանձնած պարտականությունները կատարելու ուղղությամբ:

Ինչպես հայտնի է, Հայաստանն արդեն պաշտոնապես հայտնել էր իր ընդդիմությունը վերոհիշյալ վեհաժողովը Ստամբուլում գումարելու նախաձեռնությանը, առաջարկելով, որ նման կարեւոր հավաք չի կարող կազմակերպվել մի երկրում, որը դեռեւս դիվանագիտական հարաբերություններ չունի մասնակից՝ անխտիր բոլոր երկրների հետ: Այսուհանդերձ, Քիրիշչին իր հիշյալ հոդվածում պնդում է, որ Ստամբուլը ԵԱՀԿ ժողովատեղի չդառնալու հիմնական արգելքը Մ. Նահանգների դիրքորոշումն է, որի հաղթահարման դեպքում, գրում է նա, Հայաստանի ընդդիմությունը մեղմելու համար դյուրին է ճնշամիջոցներ կիրառել:

ՈԳԵԼԻՑ

Հրանտ Բագրատյանը նշանակվել է «Երեւանի բրենդիի» գործարանի վարչական խորհրդի փոխնախագահ

ԵՐԵՎԱՆ, 8 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ինչպես հայտնեցին Երեւանի կոնյակի գործարանից, ՀՀ նախկին վարչապետ պարոն Հրանտ Բագրատյանն ընդունել է Երեւանի բրենդիի (այսպես նշված է պաշտոնական հաղորդագրության մեջ-Արմենպրես) գործարանի վարչական խորհրդի փոխնախագահի պաշտոնը: Պարոն Ժան Ֆրանսուա Ռուկուն նշանակվել է ձեռնարկության գլխավոր տնօրեն: Միեւնույն ժամանակ, խմիչքների արտադրության «Պերնո-Ռիկար» միջազգային ընկերությունը նշում է, որ ցանկություն ունի տեղում պահպանել ներկա աշխատակազմը, նկատի ունենալով վերջինիս բարձր մակարդակը եւ նվիրվածությունը:

Պարոն Թիերի Ժակիան՝ «Պերնո-Ռիկարի» ֆրանսիական ընկերության գլխավոր տնօրենը, զբաղեցնելու է ձեռնարկության վարչական խորհրդի նախագահի պաշտոնը: Այս հանգամանքով մեկ անգամ եւս ընդգծվում է հիշյալ կազմակերպության շահագրգռվածությունը միջազգային շուկայում հայկական բրենդիի արտադրություն ծավալելու կապակցությամբ:

«Բացառիկ որակի արտադրանք է, որը մենք հպարտ ենք ընդգրկելու մեր միջազգային ճանաչում վայելող խմիչքների շարքում եւ որի հետ մենք մեծ հույսեր ենք կապում», ասել է Թիերի Ժակիան:

Նշենք, որ «Պերնո-Ռիկարը» 1998 թ.-ին դարձավ գինիների եւ ոգելից խմիչքների հինգերորդ արտադրողը աշխարհում: Ընկերությունը վերջին 20 տարիների ընթացքում ունեցել է տնտեսական հաստատուն աճ: 1997-ին այն կազմել է 13 տոկոս, իսկ տարեկան առեւտուրը՝ 3 մլրդ 200 մլն դոլար (որից 70 տոկոսը Ֆրանսիայից դուրս):

«Պերնո-Ռիկարի» արտադրանքի անվանացանկը աշխարհի նման ձեռնարկությունների շարքում ամենաընդարձակներից մեկն է. այն ընդգրկում է մոտավորապես 150 տարբեր տեսակի ոգելից խմիչքների ապրանքանիշեր բոլոր մայրցամաքներում տեղադրված գործարաններից

Տես էջ 2

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Մաքսատունը դժո՞խք է երկրի վրա

Սկիզբը էջ 1

Օրինազանց տնտեսավարողների դեմ օրինազանց մաքսավորներ

ԱԺ խոսնակ Խոսրով Հարությունյանը նշեց, թե չարիքների արմատը մաքսային օրենսգրքի հիմքում ընկած փիլիսոփայությունն է, որ ԱԺ թեթեւ ձեռքով օրենքի տեսք է ստացել. «Մենք կանխավ բոլորին համարում ենք պոտենցիալ օրինազանց, եւ օրենքի բոլոր նորմերն այդպես են գրված: Մենք միշտ ճիշտ ենք, նրանք՝ հանցագործ: Մենք ասելով՝ նկատի ունեմ պետական մարմիններին»: Օրենսդիրները արմատականորեն էին տրամադրված: Մաքսային եւ հարկային քաղաքականության ելակետը պետք է փոխվի:

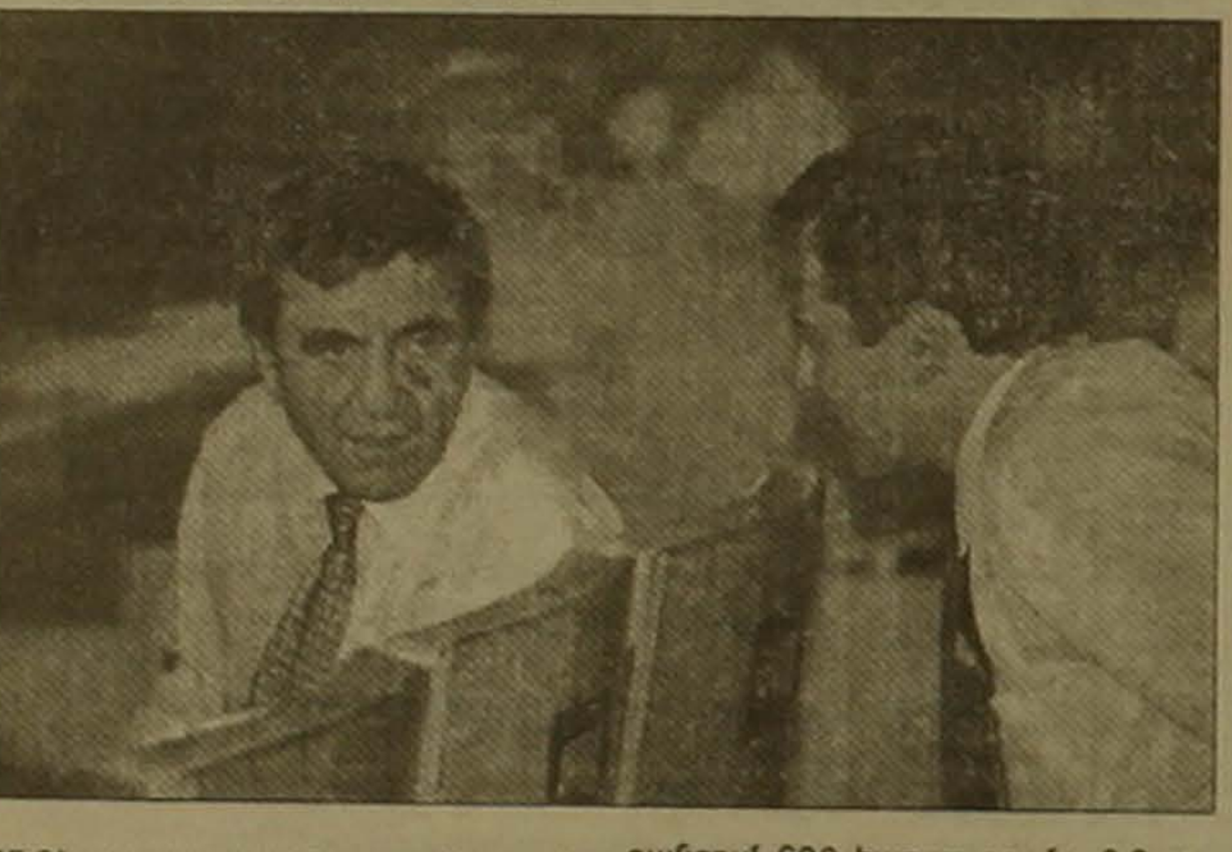

Մենք բոլորս պարկեշտ, օրինապահ քաղաքացիներ ենք, եւ այս կանխադրույթը պետք է դրվի սեպտեմբերին սկսվող մաքսային նոր օրենսգրքի մշակման հիմքում: Մեր տնտեսական տարածքը պետք է մատչելի լինի բոլորի համար: Խոսրով Հարությունյանը ցավով խոստովանեց, թե մաքսային ոլորտում «գայլերը կուշտ, ոչխարները՝ կենդանի» երանելի զուգադիպումը չի գործում: Բազմիցս այս համեմատության մեջ գայլերն ակնհայտորեն մաքսավորներն են, իսկ ոչխարները՝ ներմուծող տնտեսավարողները:

Տուժյալների անունից ելույթ ունեցան նախկին ՄՎ պետ Երջանիկ Աբգարյանը, ներկայումս ավտոմեքենաների ներմուծմամբ մասնագիտացող Տեր Հուսիկ Լազարյանը, որն ընդհանրացրեց իր փորձը. յոթ արտասահմանյան մակնիշի մեքենա մաքսազերծելու համար ինքը կորցրել է երեք օր, այնինչ Գերմանիայում դա 30 րոպե է տեւել: Տեր Հուսիկ Լազարյանն անկեղծ էր, ինչպես Աստծո առաջ. «Պաշտոնապես հայտարարում եմ՝ հնարավոր է կեղծ ինվոյս բերել: Արտասահմանում հայտնի է, որ Հայաստանում ցանկացած թուղթ կանցնի:»»: Տեր Հուսիկը բոլոր ներմուծողների անունից խոստովանեց, որ մաքսային վարչությունը ստիպված է հսկիչ գներից բացի կողմնորոշիչ գներ սահմանել, քանզի ներմուծողները ծիծաղելիության աստիճանի անհեթեթ հաշիվ-ապրանքագրեր են ներկայացնում:

Տեր Հուսիկն առաջարկեց մաքսավորներին ներմուծողների հետ համատեղ քննարկել եւ որոշել տարբեր ապրանքների մաքսային արժեքը՝ հաստատված գներով, այլապես ներմուծողների կեղծ գների դեմ պետությունը պայքարում է նույն զենքով՝ կեղծ (հիմա՝ չափազանցված բարձր) գներով:

Մաքսային վարչությունը քավության նոխազ մի դարձրեք

ՄՎ պետի նախկին տեղակալ Լեւոն Կիզողյանը բարձրացրեց արդարության ձայնը. «Մաքսային վարչությունը քավության նոխազ մի դարձրեք: Թող փոխվի պետության տնտեսական քաղաքականությունը, միանգամայն կփոխվի մաքսավորների վերաբերմունքը մաքսային սահմանը հատողների հանդեպ»: Բազմաչարչար երկրորդ խնդիրը, որ բարձրացրին պատգամավորները, մաքսային վարչության արտաբյուջետային ֆոնդից միջոցների բաշխումն էր: Հիշեցնենք՝ յուրաքանչյուր մաքսային գործարքից ՄՎ-ն իր ֆոնդում է պահում մաքսավճարի 0,3 տոկոսը, եթե մաքսավճարը չի գերազանցում 600 հազար դրամը: 0,3 տոկոսի գանձումից գոյացող գումարի 25 տոկոսն ուղղվում էր մաքսավորների աշխատավարձին, իսկ մնացյալ 75 տոկոսը՝ մաքսատների տեխնիկական, շինարարական վերազինմանը: Այսպես, Մեղրիի մաքսատունը կառուցվել է այդ միջոցների հաշվին, օդանավակայաններում տեղադրված ռենտգեն սարքերը եւ մաքսատների համակարգչային ցանցը նմանապես ձեռք են բերվել այդ գումարների շնորհիվ: Վեց ամիս առաջ, դեռ Ռաֆիկ Ենգիբարյանի օրոք որոշում է կայացվել խրախուսման ֆոնդից աշխատավարձերին ուղղել միջոցների շուրջ 55 տոկոսը, քանզի քաղցած մաքսավորը առավել դյուրին ապօրինի գործարքի մեջ կմտնի ներմուծողի հետ: Պատգամավոր Վահագն Խաչատրյանը շեշտեց՝ Միքայել Մակարյանը անցած ամիսներին 259–300 հազար դրամ աշխատավարձ եւ հավելավճարներ է ստացել իր աշխատողների հետ, այն դեպքում, երբ ԱԺ պատգամավորը ստիպված է բավարարվել 50 դոլարով:

Պատգամավորներ Հերմինե Նաղդալյանն ու Ավետ Գրիգորյանը հրապարակեցին բեռնափոխադրումներ իրականացնող միջազգային ընկերության ներկայացուցիչ Սթիվ Ռոբսոնի հաշվետվությունը մեր մաքսային վարչարարության մասին, որ գրվել էր դեռ 1998 թ.-ի մարտին, համաձայն օտարերկրացու. «Հայաստանյան մաքսատունը դժոխք է երկրի վրա»: ԱԺ միջանցքներում հնչում էին այն ներմուծողների անունները, որոնք առ այսօր շրջանցում են մաքսակետը՝ չմուծելով բյուջեի հասանելիքը, ամենակարկառունը Սամվել Բաբայանի եւ Բարսեղ Բարսեղյանի անուններն էին: Առաջինը, համաձայն ՀՀՇ աղբյուրների, տնօրինում է ծխախոտի եւ խմիչքների մենաշնորհային ներմուծումը Հայաստանում, երկրորդը՝ բենզինի («Ֆլեշ» ընկերություն): Հրապարակում ենք ի գիտություն մաքսավորների:

«Հեղինակություններին» մաքսային վարչությունում ծնկի են բերել

Վստահ է նախարար Էդվարդ Սանդոյանը

– Դուք ԱԺ-ին ավետեցիք սպասված լուրը՝ մաքսային վարչության պետ Միքայել Մակարյանին փոխարինել է Հուսիկ Գեւորգյանը: Ձեր ենթակայության ներքո գործող մաքսային վարչության նախորդ աշխատանքը, որ քննադատվում է ԱԺ-ի կողմից հատուկ նախաձեռնված այս լսումներում, ինչպե՞ս եք գնահատում:

– ԱԺ լսումներն ուղղակի չեմ կապում վարչության պետի փոփոխության հետ, ուղղակի վարչապետը կադրային որոշում է կայացրել: Ինչ վերաբերում է անցած մաքսային վարչարարության իմ գնահատականին, ապա կան մեկ պլյուս եւ բազմաթիվ մինուսներ: Մի կողմից չի կարելի չնշել, որ մեծ գործ է արված: Բյուջեի մասին օրենքով ծրագրված ցուցանիշների ներքո բարձր գնահատական կարող եմ տալ մաքսային վարչության ապահոված եկամուտներին, թեեւ նշեմ, որ պլան իբրեւ այդպիսին չկա, կան նախնական գնահատականներ, կանխատեսումներ: Մաքսային վարչությունը վերլուծական լուրջ աշխատանքներ էր ծավալել, եւ ցանկացած ցուցանիշի փոփոխությունները սկսել էին համեմատել եւ համադրել նախորդ շրջանի նույն ցուցանիշների հետ: Բայց ամենահայտնի, պոպուլիստական հիմնախնդիրը, որ լուծեց մաքսային վարչությունը, այսպես կոչված հեղինակությունների արտոնյալ լինելու երեւույթը կոտրելն էր: Մաքսային պետն այս առումով շատ անկախ էր, չեմ ուզում գնահատել ինչն ինչպես, բայց լուրջ քայլ եմ համարում, որ Միքայել Մակարյանին հաջողվեց կոտրել այդ երեւույթը, եւ բոլոր հարկատուները հավասար ձեւով են հանդես գալիս, արտոնյալներ չկան, ինչը չի կարելի չնկատել:

Մյուս կողմից, ունենք բազում չլուծված խնդիրներ եւ բարեփոխումներն իրոք դանդաղ են ընթանում:

– Դուք վստա՞հ եք, որ մաքսային եւ հարկային քաղաքականության մեջ «լավ տղա-վատ տղա» հիմնախնդիրն արդեն լուծվել է:

– Այո, «լավ տղա-վատ տղա» հիմնախնդիրն արդեն լուծվել է, այլ հարց է, որ մաքսանենգություն դեռեւս կա եւ շատ կա: Համաձայն եմ, որ ինվոյսների (հաշիվ-ապրանքագրերի) պրակտիկան մեզանում շատ թերի է, բայց դա մեկ օրում լուծվող հարց չէ: 1993 թ.-ից այն կա, եւ հինգ տարում կուտակված խնդիրը մեկ օրում չի լուծվի: Բայց մենք ունենք լուծման տարբերակներ, եւ մեզ միայն ժամանակ է պետք արագ իրականացնելու:

– Ինչպե՞ս կբնութագրեք մաքսային վարչության նոր պետին:

– Նա ազգային անվտանգությունից է, եւ նշանակումը շատ բնական եմ համարում, ինքս եմ ներկայացրել այս թեկնածուին եւ գտնում եմ, որ ճիշտ լուծում է: Այն մեզ թույլ կտա շարունակել արդեն իսկ սկսված քաղաքականությունն ավելի արդյունավետ եւ մասնագիտացված, որովհետեւ Հուսիկ Գեւորգյանը ղեկավարել է մաքսանենգության դեմ պայքարի վարչությունը ԱԱ-ում, ԱԱ հին աշխատակից է. Ժամանակին իր հետ աշխատել եմ նաեւ հարկային մարմիններում 1991-93 թթ.: Կարծում եմ, որ գտել ենք հենց այն անձին, որը կլուծի ԱԺ լսումներում իսկ քննարկվող խնդիրները: Ի դեպ, չի բացառվում, որ շատերին սա կարող է եւ դուր չգալ: Երբ ես հայտարարեցի մաքսային նոր պետի նշանակման լուրը, դահլիճից ռեպլիկ լսվեց, թե «հիմա ավելի կկոշտանա»: Իսկ դա նաեւ գնահատական է, թե մաքսային վարչությունը այնքան էլ վատ չի աշխատում: Չեմ կարող ընդհանուր առմամբ վարչության աշխատանքը գնահատել դրական, ոչ, բայց նախկինից մի քանի քայլ առաջ էր: ԱԺ ռեպլիկն ինքնին ինչ-որ բան նշանակում է. մաքսային վարչության աշխատանքը եւ մաքսանենգության դեմ պայքարը, այո, պետք է ավելի կոշտանա:

– ԱԺ լսումների օգտակար գործունեության գործակիցը ինչպիսի՞ն է:

– Չգիտեմ ինչու, ԱԺ-ն ինձ սկսել է դուր գալ: Վերջերս շատ ժամանակ եմ այստեղ անցկացնում եւ անկեղծ գնահատեմ եթե մենք ունեինք մաքսային ոլորտում բացահայտված 30 պրոբլեմ, լսումների արդյունքում ես իմացա եւս 7-ը: Բացի պրոբլեմներից այստեղ առաջարկվեցին նաեւ լուծման տարբերակներ, երբ առաջարկվում են լուծման տարբերակները, այն էլ գրավոր, ապա չես կարող չուրախանալ: Արդյունքում լսումներից հետո մենք բացահայտեցինք 37 պրոբլեմներ լուծման տարբերակներով:

Ն. [illegible]

«Օրհասական հարցերի» պատասխանները՝ հուլիսի 11-ի հանրահավաքում

Հայ կոմունիստները մեծ ոգեւորությամբ պատրաստվում են Ազատության հրապարակում դիմավորել Ռոբերտ Քոչարյանի նախագահության 100-րդ օրը, քանզի «հերթական անգամ համոզվել են, որ ոչինչ էլ չի փոխվում, եւ գահավիժումը դեպի վերջնական կործանում շարունակվում է»: (Պատկերացնո՞ւմ եք, ամբողջ 100 օր է անցել, իսկ Հայաստանի արդյունաբերությունը առաջվա պես կաղում է, ժողովուրդն էլ առաջվա պես աղքատ է, մինչդեռ կոմունիստները մի ամսում, երեւի թե լուծելու էին բոլոր կնճիռները): «Եռյակ ճգնաժամը»՝ «ժողովրդի սոցիալ-տնտեսական անտանելի վիճակը, իշխանությունների բոլոր օղակների անկարողությունը, ԼՂՀ-ի հիմնահարցի անլուծելիությունը» պայմանավորող «օրհասական բոլոր հարցերի պատասխանները» խոստանալով ասպարեզ հանել այդ օրը (հուլիսի 11-ին) հրավիրվելիք հանրահավաքում, կոմունիստները «հարգելի երեւանցիներին» հորդորում են դուրս գալ հրապարակ՝ հավաստելով անձամբ Սերգեյ Բադալյանի մասնակցությունը շաբաթօրյա նշանակալից իրադարձությանը: Հուսանք, ֆուտբոլային կրքերն այս անգամ չեն խանգարի երեւանցիների հանրահավաքային տրամադրվածությանը:

Լ. Պ.

Հրանտ Բագրատյանը նշանակվել է Երեւանի բրենդիի գործարանի վարչական խորհրդի փոխնախագահ

Սկիզբը էջ 1

Դրանցից շատերն իրենց արտադրող երկրներում ամենից տարածվածներն են ու վայելում են մեծ պահանջարկ: Խմիչքներից 8-ը դասակարգվում են միջազգային առումով ճանաչում գտած ոգելից խմիչքների առաջին հարյուրյակի մեջ:

«Այս ոգելից խմիչքների մեծամասնությունը միջազգային շուկայում ճանաչված չէր, միայն «Պեռնո-Ռիկար»-ին միանալուց հետո է, որ դրանք արժանացել են համաշխարհային հռչակի», հայտարարել է Հրանտ Բագրատյանը: «Այս փաստը հույս է ներշնչում, որ ազգային բրենդին իր արժեքավոր տեղը կգրավի միջազգային շուկայում», խոսացավ Երեւանի բրենդիի գործարանի վարչական խորհրդի փոխնախագահը:

«Պեռնո-Ռիկարը» փաստորեն որոշել է հայկական ձեռնարկությունը դարձնել ամենաարդյունավետներից մեկը, այսպիսով ճանաչել տալ հայկական բրենդին այդ միջազգային շուկայում, ուր այն դեռեւս անհայտ է: «Մեր առաջին նպատակն է վաճառքը կրկնապատկել առաջիկա 5 տարում», ճշտեց Ժան Ֆրանսուա Ռուկուն: «Այս առումով մենք պետք է ավելացնենք խաղողի մթերման քանակը՝ արտադրությունը բարձրացնելու նպատակով: Բնականաբար, նման ձեռնարկումից կշահեն հայ խաղողագործները: Հայաստանի համար դա նշանակում է առաջիկայում ավելի շատ աշխատատեղեր, կանխիկ եկամուտ, եւ ուրեմն ավելի մեծ մուտքեր բյուջե», ասաց նա:

«Պեռնո-Ռիկարը» նաեւ առաջատար է մրգի շուկայում՝ զբաղեցնելով դրա 30 տոկոսը: Մեծ աճ կա հյութերի արտադրության մեջ: Ընկերությունը օգտագործում է տարեկան 2,5 միլիոն տոննա միրգ եւ բույսեր: «Հայաստանը մեզ համար կարող է դառնալ մատակարարման մշտական աղբյուր ունենալով մրգերի մեծ տեսականի եւ բարձր որակ», ասում է Թիերի Ժակիան: «Այդ ասպարեզում մենք պատրաստ ենք հայկական մրգի եւ խաղողի արտադրողների հետ, ցանկության դեպքում, փորձի փոխանակման, համագործակցել ոռոգման, մթերքների արտադրության եւ որակի բարձրացման ասպարեզներում: Այդ բնագավառում մենք ունենք բարձրորակ գյուղատնտեսական լաբորատորիա փորձ, որը կուտակել ենք տարբեր մայրցամաքներում»:

«Պեռնո-Ռիկարն» ունի 70 տարբեր ազգությունների 13 հազար աշխատակից: Դրանցից միայն 1/3-ն է ֆրանսիացի է: Ընկերությունը հնարավորություն է տալիս տարբեր ազգությունների պատկանող աշխատակիցներին առաջխաղացում ունենալ միջազգային ասպարեզում:

Հայտարարություն

1998 թ. հուլիսի 11-ին, ժամը 10.00-ին ՀՀ պաշտպանության նախարարության ռազմական ինստիտուտում տեղի կունենա ինստիտուտի առաջին շրջանավարտներին զինվորական կոչումների շնորհման եւ դիպլոմների հանձնման արարողությունը: Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել՝ 65-25-52:

«Երկրապահ» կամավորականների միությունը հրավիրում է հուլիսի 10-ին, ժամը 13.00-ին Կոմիտասի անվան կամերային երաժշտության տանը տեղի ունենալիք Արցախյան ազատամարտի մասնակիցներին կառավարական պարգեւների հանձնման արարողությանը, որը կուղեկցվի համերգով:

ՀՀ ՊՆ լրատվության եւ քարոզչության վարչություն

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
ֆաքս 562941 AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ. 529221
Տնօրէնութիւն /հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայութիւն /581841
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN /phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ընթացիկ

ԱՍՈՒԼԻՍ

«Գործարար խավը սարեր շուռ կտա...»

Հայ արտադրողը դուրս է մղվել հայրենական շուկայից եւ անպաշտպան է ներմուծվող էժանագին եւ առավելապես անորակ ապրանքի «ներխուժման» հանդիման. երեկ Հայաստանի արդյունաբերողների եւ գործարարների միության նոր նստավայրում (Առեւտրի պալատի շենքում) տեղի ունեցած ասուլիսի ընթացքում ներքին շուկայում տեղական արտադրողի շահերը պաշտպանող պետական համակարգված մոտեցման բացակայության առթիվ անհանգստություն հայտնեց միության նախագահ Արամ Վարդանյանը՝ արտահանումը 4–5 անգամ գերազանցող ներմուծման ծավալի «աղաղակող փաստն» արձանագրելով: Նրա կարծիքով, էներգետիկ ճգնաժամի, շրջափակման հետեւանքով «կուչ եկած» հայ արտադրողի ձեռքից ներքին շուկան փախցրին ոչ միայն եւ ոչ այնքան մեր արտադրողի անշնորհքության եւ անկատար օրենսդրության, այլեւ իրավիճակը շտկելու համար պայմաններ չլինելու պատճառով: Մինչդեռ հայ արտադրողը պատրաստ է վերանվաճելու հայրենական շուկայի 60 տոկոսը, եւ դրական միտումներ այդ առումով արդեն իսկ առկա են՝ տեղական շուկան օրըստօրե համալրվում է տեղական նոր արտադրատեսակներով: Այնուամենայնիվ, հայ արտադրողը շարունակում է բախվել արտաքուստ փայլփլուն, կասկածելի որակի [illegible] ապրանքների ներմուծման փաստին. Սա անթույլատրելի է, որովհետեւ տեղական արտադրանք նշանակում է նաեւ աշխատատեղերի ստեղծում, ներմուծման հաշվեկշռի կրճատում եւ այլն, նշեց պրն Վարդանյանը, դրան հակադրելով Ռուսաստանում վարվող հստակ քաղաքականությունը տեղական արտադրողին քաջալերելու հարցում:

Սառույցը, սակայն, կարծես հալվում է, եւ կառավարությունը վերջապես «դեմքով շրջվում է դեպի սեփական արտադրողը», արձանագրեց միության նախագահը, որն, ըստ ամենայնի, գոհ է շաբաթ օրը ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարար Էդվարդ Սանդոյանի հետ հանդիպումից: Հրապարակվեց միության հայտարարությունը, որտեղ մասնավորապես ասվում է. «Ամենեւին չժխտելով շուկայում ազատ մրցակցության գաղափարները եւ հակամենաշնորհային քաղաքականության կիրառումը, Հայաստանի արդյունաբերության եւ գործարարների միությունը կոչ է անում ՀՀ իշխանություններին մշակել եւ իրականացնել նպատակային քաղաքականություն ներքին շուկայում հայրենական արտադրողի շահերի պաշտպանվածության ուղղությամբ, ինչպես նաեւ ազգաբնակչության շրջանում ձեւավորել բարոյահոգեբանական մթնոլորտ հայրենական արտադրության ապրանքներն առավելագույնս օգտագործելու համար»:

«Ի՞նչ մեխանիզմներով» հարցին պատասխանելով, պրն Վարդանյանն առանձնացրեց որակի խիստ վերահսկողությունը ներմուծվող ապրանքների նկատմամբ (որոնք հաճախ ժամկետանց եւ ըստ այդմ զեղչով ձեռք բերված մթերքներ են, որ, ի հավելումն իրացվում են առեւտրական տարածքներում: Օրինակ, կասկածելի որակի «Սալամանդր» պիտակը կրող կոշիկների մուտքը Հայաստան սահմանափակելու դեպքում, պրն Վարդանյանի հաշվարկներով, մեր կոշկագործները տարեկան 6 մլն զույգ կոշիկ կարող էին իրացնել ներքին շուկայում 120 մլն դոլարի համարժեք գումարով, սակայն իրացնում են ընդամենը 300 հազար զույգ: Սրան զուգահեռ, անհրաժեշտ է բարձր հարկեր սահմանել այն ապրանքների նկատմամբ, որ համարժեք որակով արտադրվում են Հայաստանում (տրամաբանական առաջարկ է, եթե իրականացվի ո՛չ գնորդի գրպանի հաշվին-Լ.Պ.): Ոչ պակաս կարեւոր է ներմուծվող հումքից եւ կոմպլեկտավորող մասերից մաքսատուրքերը հանելը (ինչն արդեն իսկ արվում է), հոգեբանական համապատասխան մթնոլորտի ձեւավորումը. «Իշխանավորները պետք է ցուցադրաբար հագնեն մեր կոշիկները, կոստյումները», ԶԼՄ-ները պրոպագանդեն ներքին արտադրողին՝ փոխարենը նրանից գովազդի համար փոխհատուցում ստանալով (Պրն Վարդանյանի վերջին նկատառումը ոգեւորությամբ ընդունվեց լրագրողների կողմից):

Երբ գործարար խավը վերջնականապես ձեւավորվի, սարեր շուռ կտա, բայց առայժմ իր տեղը չունի մեր հասարակության մեջ, հավաստեց միության նախագահը՝ ի թիվս անցյալի սխալների հիշեցնելով «մի կողմից պետական, մյուս կողմից սեփականաշնորհում» անհեթեթ գործելակերպը: Կառավարությունը պետք է սահմանի խաղի կանոնները, գործարարները ճիշտ խաղան այդ կանոններով, այլապես հաջողության չեն հասնի: Գործարարներն իրենց հերթին պետք է հասկանան, որ եթե իրենք պետության հարկատուն են, ապա պետք է «հացով բացեն պետության դռները», դառնան այս երկրի կենտրոնական դեմքը եւ ձերբազատվեն «կրիշային» հասկացողությունից: Արտադրող-արտահանող գործարարները պիտի գնահատվեն ըստ արժանվույն, մասնավոր սեկտորը զարգանա, եզրակացրեց պրն Վարդանյանը՝ ավելորդ չհամարելով հիշեցնել Հունաստան կատարած այցի ընթացքում Ռոբերտ Քոչարյանի արտահայտած նկատառումներից մեկը. «Քանի դեռ չինովնիկը գործարարի գրպանի փողերն է հաշվում, գործարարություն չի կայանա»:

Ժամանակն է շուռ գալ դեպի արդյունաբերությունը, առեւտուրը մեր ապագան չէ, ասուլիսը եզրափակեց պրն Վարդանյանը՝ խոստանալով հաջորդ հանդիպումը անցկացնել առավել հարմարավետ պայմաններում, եւ նույնիսկ բանավիճային ակումբ բացել միության հարկի տակ՝ քաղաքական «պոլեմիկան» տնտեսականի հուն տեղափոխելու հեռանկարով (միությունը նոր է հիմնավորվում նոր տեղում եւ վերանորոգման հոգսերի մեջ է»):

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Պատվոգրեր լրագրողներին

Հուլիսի 8-ի ասուլիսում ԱԳՄ նախագահ Արամ Վարդանյանը շնորհակալություն հայտնեց բոլոր լրատվամիջոցներին հայ-ուկրաինական գործարար ֆորումի աշխատանքները օպերատիվ ու բազմակողմանի լուսաբանելու համար եւ պատվոգրեր հանձնեց՝ «Դելովոյ էքսպրես» թերթի անձնակազմին, «Ազգ» օրաթերթի թղթակից Գայանե Մուքոյանին, «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթի թղթակից Կարմեն Դավթյանին եւ ազգային հեռուստատեսության «21 րոպե» հաղորդաշարի հեղինակ Դավիթ Ալանյանին եւ աշխատակազմին: Մ. Մ.

Քըրք Քըրքորյանի վերջին նախաձեռնությունը ոգեւորիչ է, բայց...

Քըրք Քըրքորյանի վերջին նախաձեռնությունը շատ ոգեւորիչ էր, «Ազգի» հարցին պատասխանելով, ասաց Արդյունաբերողների եւ գործարարների միության նախագահ Արամ Վարդանյանը: Խոսքը բացի փոքր ու միջին բիզնեսի զարգացմանը տրամադրված միջոցներից, մանր ենթակառուցվածքների եւ, ամենակարեւորը, բարձր տեխնոլոգիաների զարգացման համար հատկացված լրացուցիչ միջոցների մասին է: Բնականաբար, շատ կարեւոր է, որպեսզի ստեղծվի արդյունավետ մեխանիզմ՝ այդ գումարների վերադարձելիությունը ապահովելու համար: (200–250 միլիոն դոլարը Հայաստանի համար շատ պատկառելի գումար է, թեեւ մեր երազած գումարը տնտեսության վերելքի համար 1 մլրդ դոլար է, ասաց նա): Ինչ վերաբերում է ֆոնդի արդյունավետ օգտագործմանը, ապա ՀԲ-ի կողմից տրամադրված 12,5 մլն դոլարի պարագայում, օրինակ, դա արվում է հայկական բանկերի եւ նրանց կենտրոնական գրասենյակի միջոցով, որ չափազանց դանդաղ է ընթանում: Բացի այդ, սահմանափակումները այնքան խիստ են, գրավների գումարը այնքան բարձր, որ շատ գործարարներ հիասթափվում են: Մյուս կողմից, տեղական բանկերը գործարարներին այդ վարկերը ուզում են տրամադրել 18–20 տոկոսով: Ստացվում է, որ դրանց հաշվին դարձյալ բանկերը կհարստանան: Ոչ մի արտադրող 20 տոկոսով չի կարող վարկ վերցնել արտադրության համար, քանի որ 2–3 տարի շահույթ չի ստանալու, ուստի այդ մեխանիզմն արդյունավետ չէ, գտնում է պրն Վարդանյանը. ամեն ինչ պետք է անել, որ վարկերը ծառայեն իրենց նպատակին՝ գործարարության զարգացմանը:

Լ. Պ.

ՍԵՅՍՄԻԿ

ՍՊԱԾ-ը փակո՞ւմ է բացը...

1976 թ.-ից Հարավարեւմտյան Ասիայի գեոսինկլինալ (լեռնային գերճկուն) գոտում (Կովկաս, Հայկական, Անատոլիական եւ Իրանական լեռնաշխարհներ) արձանագրվել է երկրակեղեւի ակտիվացման նոր փուլ: Եվ քանզի սա երկրաբանական փուլ է, ապա խոստանում է ձգձգվել հարյուրամյակներ՝ առիթ տալով նորանոր ցնցումների եւ վնասների: Սրա առաջին դրսեւորումներից են 1988-ի Սպիտակի երկրաշարժը, 1997-ի Իրանում եւ ընդամենը վերջերս Թուրքիայի տարածքում արձանագրված կործանարար սեյսմիկ երեւույթները: Ընդ որում, տվյալ դեպքում խոսում ենք առավել հայտնի դրսեւորումների մասին. տարբեր ուժգնությամբ ցնցումներ արձանագրվում են գրեթե ամեն շաբաթ:

1988-ից ի վեր մեր հանրապետությունը հավակնություններ է հայտնում դառնալու աշխարհի խոշորագույն սեյսմոլոգիական կենտրոնների շարքում. համենայն դեպս, համաձայն ՍՊԱԾ-ի (սեյսմիկ պաշտպանության ազգային ծառայություն) գլխավոր տնօրեն Սերգեյ Բալասանյանի, «այսօր արդեն այդպես է»: Նա այն համոզմունքին է, որ ՍՊԱԾ-ը ներկայումս հագեցած է ուսումնասիրությունների համար նորագույն ամերիկյան, ճապոնական սարքավորումներով, որոնցից ավելի բարձր սերունդ (թողարկման) դեռ գոյություն չունի:

Երեկ, հուլիսի 8-ին, Սերգեյ Բալասանյանը հերթական անգամ հրավիրել էր մամուլի ասուլիս, խոստանալով, որ այսուհետ լրագրողների հետ հանդիպումները կկրեն ավելի հաճախակի բնույթ: Նա ակնկալում է, որ «Հայաստանի զանգվածային լրատվամիջոցները կկենտրոնանան մեր երկրում հնարավոր աղետների կանխմանն առնչվող կարեւորագույն խնդիրների վրա, կօգնեն տեղեկատվության տարածմանը եւ կնպաստեն հասարակության, մասնագետների եւ պետական կառույցների երկխոսության ծավալմանը»: ԶԼՄ-ներին նման ուշադրության արժանացնելու գաղտնիքն այն է, որ ամեն տարի ՄԱԿ-ը կազմակերպում է աղետների նվազեցման համաշխարհային միջոցառումներ: Այս տարի այդ օրը նշվելու է հոկտեմբերի 14-ին, իսկ թեման լինելու է հետեւյալը. «Բնական աղետների կանխումը եւ զանգվածային լրատվամիջոցները»:

Կարգախոսը՝ «Կանխումը սկսվում է տեղեկատվությունից», նույնպես կարեւորում է ԶԼՄ-ների դերը:

Բայցեւայնպես, Սերգեյ Բալասանյանի կարծիքով, մեզանում դեռ չկա տվյալ ոլորտին համապատասխան ձեւավորված լրագրողական դաշտ, եւ մասնագետների խոսքը հաղորդվում է աղճատ կերպով:

ՍՊԱԾ-ի տնօրենը հուսով է, որ սպասվելիք հաճախակի հանդիպումները ի զորու կլինեն «փրկելու» մեր լրագրողներին՝ թույլ չտալով անհիմն սենսացիաների եւ մակերեսային մեկնաբանությունների հաղորդում:

Այս առումով, նա բերեց Ճապոնիայի եւ ԱՄՆ-ի փորձը, որտեղ կան մասնագիտացված լրագրողներ եւ որտեղ, ընդհանուր առմամբ, բնակչությունն անհամեմատ տեղեկացված է տվյալ հարցերում: Ասվածը հիմնավորված էր այնքանով, որքանով նա եւ իր տեղակալ պրն Մելքումյանը հունիսի 26–28-ին մասնակցել էին Ճապոնիայի Ֆուկուի քաղաքում կայացած համաժողովին՝ բնակչության մասին ըստ այդմ պատկերացում կազմելու հնարավորություն ունենալով: Ֆուկուի քաղաքապետի հատուկ հրավերով Ճապոնիայում էր նաեւ սպիտակցի իր գործընկերը՝ Ա. Ավետիսյանը:

Պրն Բալասանյանը տեղեկացրեց նաեւ, որ ստեղծվել է «Հայկական սեյսմոլոգիական եւ երկրի ֆիզիկայի ընկերակցություն», որը հասարակական կազմակերպություն է եւ իր շարքերում ներառում է սեյսմոլոգիայի, երկրաֆիզիկայի, երկրաբանական, սեյսմակայուն շինարարության եւ այլ բնագավառների ղեկավարներին եւ ներկայացուցիչներին:

Հայտնի դարձավ նաեւ, որ 1998 թ. սեպտեմբերի 15–21-ին Սպիտակի երկրաշարժի 10-րդ տարելիցի առթիվ Երեւանում կհրավիրվի «Երկրաշարժի վտանգ եւ սեյսմիկ ռիսկի նվազեցում» երկրորդ միջազգային գիտաժողովը, որը կֆինանսավորեն ՀՀ կառավարությունը եւ ԱՄՆ-ը: [illegible] Հայաստանում կլինեն աշխարհի 34 երկրների խոշորագույն մասնագետներ, որոնք ոչ միայն հանդես կգան զեկույցներով, այլեւ ուղղակի հաղորդակցման մեջ կլինեն բնակչության հետ՝ պատասխանելով քաղաքացիների հարցերին:

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Գորիսում շարունակվում է գազիֆիկացումը

ԿԱՊԱՆ, 8 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Գազամատակարարման աստիճանական վերականգնման գործնական քայլեր են իրականացվում Գորիսում եւ տարածաշրջանի գյուղերում: Անցյալ տարվա դեկտեմբերից Գորիսում գազիֆիկացվել է 260 առանձնատուն, իսկ ենթամարզի գյուղերի գազիֆիկացումը սկսվել է Խնձորեսկից: Գորիսի գազի ծառայության տնօրեն Վաչագան Հովհաննիսյանի վկայությամբ, առաջիկայում գազը մուտք կգործի Քարահունջ, Խոտ, Ակներ, Վերիշեն գյուղեր:

Տավուշ. Այգեհովիտ գյուղի եկեղեցին՝ մասնավոր պահեստ

«ԵՐԵՎԱՆ», 8 ՀՈՒԼԻՍ: Տավուշի մարզի Այգեհովիտ գյուղում գտնվող եկեղեցին բնակիչներից մեկի կողմից կողպվել եւ ծառայում է որպես պահեստ: Այստեղ տաճարում գտնվել են էլեկտրական վահանակներ, նեոնային լամպեր ու տակդիրներ, խողովակներ եւ այլն: Պատմական միջավայրի պահպանության Տավուշի մարզային ծառայության պետ Ռազմիկ Օհանյանի վկայությամբ, գյուղացին արհամարհելով եկեղեցին վերանորոգելու եւ վերաբացելու համագյուղացիների նախաձեռնությունը, շարունակում է մենաշնորհել եկեղեցուն:

Հստակեցվում է «Պետապի» իրավական կարգավիճակը

ԵՐԵՎԱՆ, 8 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՀՀ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարի հրամանով, օրերս սկսվել է «Պետապ» ձեռնարկության կազմակերպական իրավական կարգավիճակի հստակեցման եւ ֆինանսական առողջացման գործընթացը: Այդ կապակցությամբ, ինչպես հայտնեցին ՀՀ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարության արտաքին կապերի եւ լրատվության բաժնից, ստեղծվել է հանձնաժողով, որը կանոնակարգում է «Պետապի» կողմից քաղաքացիների նկատմամբ կյանքի ապահովագրության գծով ժամկետանց պարտավորությունների իրականացումը: Քաղաքացիներին հասանելիք գումարների վճարման ժամկետի մասին կտեղեկացնեն նրանց սպասարկող «Պետապի» մասնաճյուղերը:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ազատագրում-10

Երկար տարիներ իր հայրենիքէն դուրս ապրող անգլուհի մը, երբ կը վերադառնայ Լոնդոն, օդակայանի «կազմակերպեալ քաոս»ին մէջ պտտահար կը դիտէ չորս դին եւ բեռնակիրին դառնալով կ՚ըսէ. «Ո՞ւր են բոլոր բրիտանացիները»: Բեռնակիրը անայլայլ կը պատասխանէ. «Տիկին, շատ ուշադրութեամբ եթէ ձեր շուրջը նայիք, թերեւս ասդին-անդին մէկ-երկու հատ տակաւին կը գտնէք անոնցմէ»:

Հետզհետէ փոքրացող աշխարհի մը մէջ, ժողովուրդներու զանգուածային տեղափոխութիւնները դժուարութեան մատնած են ազգ-պետութիւն-երկիր միացեալ հասկացութիւնը, ինչպէս՝ Ֆրանսա, Իտալիա, Հայաստան, եւլն., որովհետեւ յարաբերաբար նոր երկիրներ, ինչպէս՝ Միացեալ Նահանգներ, Կանադա, Աւստրալիա, եւլն, հաստատուած եւ ընդունուած պետութիւններ եւ երկիրներ կը նկատուին, առանց իւրայատուկ ազգ մը ըլլալու: Նոյնպէս, կան տարածքաշրջաններ, ուր ազգ մը կ՚ապրի, սակայն պետականութիւն կամ նոյնիսկ ազգային ինքնորոշում կը զլացուի անոր, ինչպէս՝ Լեռնային

Ժողովուրդներու ինքնորոշման իրաւունքը միջազգային օրէնքներու լոյսին տակ (*)

Լեռնային Ղարաբաղը եւ Քուեպէքի նահանգը

Ղարաբաղը, Եուկոսլաւիոյ Քոսովօ կամ Կանադայի Քուեպէք նահանգները: Լեռնային Ղարաբաղը, իր հաւաքական իրաւունքներու պահպանման ճամփուն վրայ, արեան բարձր գնով ապահովեց դը ֆակտօ անկախութիւնը, բայց տակաւին «ոչ պատերազմ-ոչ խաղաղութիւն» անստոյգ վիճակի մէջ կը գտնուի: Քոսովօն կրակի մկրտութենէն է որ կ՚անցնի այս շրջանին եւ կը դիմագրաւէ անստոյգ ապագայ մը: Իսկ Քուեպէքը աւելի խաղաղակիրթ միջոցներով, հանրաքուէներով եւ քաղաքական ու տնտեսական լծակներու օգտագործումով կը ձգտի անկախութիւն ձեռք բերել:

Քաղաքակիրթ մարդկութիւնը վերջին կէս դարուն է միայն, որ սկսած է մարդկային իրաւունքներու սկզբունքներէ մեկնելով բանաձեւումներ որոնելու, սահմանելու եւ օրինականացնելու առանձնայատուկ մարդկային հաւաքականութիւններու իրաւունքները: Ուրեմն, տակաւին իր մանկութեան մէջ կը գտնուի միջազգային օրէնքներու գոյավիճակը, նախ որովհետեւ չկան յստակ միջազգային օրէնսդիր մարմիններ: Կան միջազգային ֆորումներ, ինչպէս Միացեալ ազգերու կազմակերպութիւնը, Եւրախորհրդարանը, ԵԱՀԿ-ը, եւլն., որոնք միջոցներ են ազգերու միջեւ գոյակցութեան սկզբունքներ եւ համաձայնութիւններ իրագործելու: Օրէնսդիր մարմնի կողքին նոյնքան անհրաժեշտ են նաեւ միջազգային դատական ատեաններ, որպէսզի գոյացած համաձայնութիւններու կամ օրէնքներու խախտումները անաչառ քննութեան ենթարկեն եւ չթողուն զանոնք քաղաքագէտներու քմահաճոյքին: Կան զանազան մարզերու վերաբերեալ Հաագայի նման միջազգային դատարաններ, եւ վերջերս ալ հաստատուած, յատկապէս ցեղասպանութիւններու հեղինակներուն վերաբերեալ միջազգային դատարանը, (որուն հիմնադրութեան մաս չուզեց կազմել Ամերիկայի Միացեալ Նահանգները), սակայն շատ անբաւարար չափով: Եւ վերջապէս, ո՞ր գործադիր իշխանութիւնը պիտի կիրարկէ համաձայնութիւնները եւ դատական ատեանին սահմանած պատժամիջոցները: Արդեօ՞ք ՆԱՏՕ-ի նման կազմակերպութիւն մը նախակարապետը պիտի հանդիսանայ այսպիսի մարմնի մը:

Ուրեմն, փոքր ժողովուրդներ տակաւին երկար ժամանակ պէտք է սպասեն, մինչեւ որ միջազգային օրէնքներով ապահովեն իրենց իրաւունքները: Սակայն այդ օրէնքներու գոյութիւնն իսկ բաւական է, որ քաղաքագէտներու ճամարտակութիւնները որոշ չափով սահմանափակուին:

Ի՞նչ են այսօրուան վիճակով գոյութիւն ունեցող միջազգային օրէնքները ժողովուրդներու գոյավիճակին վերաբերեալ: Նախ, պէտք է ըսել, որ քաղաքագէտներ չեն ուզեր ընդունիլ նոյնիսկ «միջազգային օրէնք» հասկացողութիւնը, այլ ինչ գոյութիւն ունի կը նկատեն սկզբունքներ (principles) կամ սահմանադիր համաձայնութիւններ (conventions): Կանադայի միջկառավարական նախարար դրն Սթեֆան Դիոն, որ քաղաքական գիտութիւններու մասնագէտ մըն է եւ գլխաւոր դերակատար Կանադայի ամբողջականութեան պահպանման աշխատանքին մէջ (հակառակ բնիկ Քուեպէքցի մը ըլլալուն), տողերուս հեղինակին յայտնած է, յատուկ տեսակցութեան մը ընթացքին, թէ միջազգային օրէնք ըսուած բան գոյութիւն չունի, այլ եղածները նորմեր են, որոնք ուղղութիւն կուտան ժողովուրդներու հաւաքական պահելակերպին: Սակայն այս մարզի այլ հեղինակութիւններ կը նկատեն, թէ այն միջազգային համաձայնութիւնները, որոնք գոյացած են մեծ թիւով ազգերու համաժողովներու ընթացքին, պարտաւորեցնող (binding) հանգամանք մը ունին եւ կարելի է զանոնք փոխել միայն նոյն տարողութեամբ համաժողովներու միջոցով. ուրեմն այդ համաձայնութիւնները, ըստ Վիէննայի 1969 մայիս 23-ի Դաշինքներու օրէնքի համաձայնութեան, պէտք է նկատել օրէնքներու համազօր (ius cogens):

Համաշխարհային 2-րդ պատերազմէն ետք, 1945 հոկտեմբեր 4, որդեգրուեցաւ ՄԱԿ-ի Սահմանադրութիւնը (Charter), ուր մարդկային իրաւունքներու կողքին յիշուած է նաեւ ժողովուրդներու ինքնորոշման իրաւունքը: Իսկ 1960-ական թուականներու կիսուն սկսան ձեւ առնել ժողովուրդներու իրաւունքներու օրինագծեր, որոնք յատկապէս կը վերաբերէին գաղութատիրութեան ենթակայ երկիրներու: 1970 հոկտեմբեր 24-ին ՄԱԿ-ի Ընդհանուր ժողովը որդեգրեց «Պետութիւններու միջեւ բարեկամական յարաբերութիւններու եւ գործակցութեան միջազգային օրէնքներու սկզբունքները, ըստ ՄԱԿ-ի Սահմանադրութեան» համաձայնութիւնը, մասնակցող աւելի քան հարիւր պետութիւններու կողմէ: Այս համաձայնագրի առաջին մասը կ՚ըսէ. «Հիմնուած Միացեալ ազգերու կազմակերպութեան Սահմանադրութեան մէջ հաստատուած մարդկային իրաւունքներու եւ ժողովուրդներու ինքնորոշման իրաւունքներուն վրայ, բոլոր ժողովուրդները իրաւունքը ունին ազատօրէն, առանց որեւէ արտաքին միջամտութեան, որոշելու իրենց քաղաքական կարգավիճակը եւ հետապնդելու իրենց տնտեսական, ընկերային եւ մշակութային զարգացումը, եւ իւրաքանչիւր պետութիւն պարտաւոր է յարգել այս իրաւունքը»: Երկրորդ բաժնով մը նոյն համաձայնագիրը կ՚աւելցնէ. «Ժողովուրդի մը ինքնորոշման իրաւունքի կիրարկման զանազան ձեւերն են՝ հաստատում գերիշխան եւ անկախ պետութեան մը, ազատ ընկերակցութիւն կամ միաւորում անկախ պետութեան մը հետ, կամ միացում որեւէ այլ քաղաքական կարգավիճակի մը հետ, ըստ ժողովուրդին ազատ կամքին»: Երրորդ մասը սակայն կը յստակեցնէ, թէ «վերոյիշեալ պարբերութիւններէն պէտք չէ հետեւցնել որեւէ իրաւունք, որ գերիշխան եւ անկախ պետութիւններու տարածքային կամ քաղաքական ամբողջականութիւնը մասնակի կամ լրիւ կերպով կը մասնատէ կամ կը փճացնէ, որքան ատեն որ այդ պետութիւնները կը յարգեն ժողովուրդներու վերոյիշեալ ինքնորոշման եւ հաւասար իրաւունքներու սկզբունքները, եւ իրենց կառավարութիւններուն մէջ կ՚ընդգրկեն տարածաշրջանին մէջ ապրող ժողովուրդներու ներկայացուցիչները, առանց ցեղի, գոյնի կամ հաւատքի խտրութեան»:

Ուրեմն կը ստեղծուի երեւութական հակասութիւն մը, մէկ կողմէ՝ գերիշխան պետութեան մը ամբողջականութեան պահպանման իրաւունքը, միւս կողմէ՝ գերիշխան պետութեան մը սահմաններէն ներս ապրող փոքրամասնութեան մը ինքնորոշման իրաւունքը: Այս երեւութական հակասութիւնը կարելի է հաշտեցնել միայն այն պարագային, երբ գերիշխան պետութիւնը ոչ միայն կը հանդուրժէ իր սահմաններէն ներս ապրող փոքրամասնութեան մը լեզուական, մշակութային, կրօնական, ցեղային եւ այլ առանձնայատկութիւնները, այլ նաեւ կ՚օժանդակէ անոնց զարգացումին, եւ երկրին կառավարութեան մէջ կ՚ապահովէ այդ փոքրամասնութեան ներկայացուցիչներուն մասնակցութիւնը:

ՄԱԿ-ի այս սահմանադրական համաձայնութիւնը 1973-ին ընդունուեցաւ նաեւ նախկին Խորհրդային Միութեան կողմէ, եւ բնականաբար ընդունուած կ՚ըլլայ նաեւ զայն բաղկացնող հանրապետութիւններուն կողմէ: Յաջորդող երկու տասնամեակներու ընթացքին նոյն սկզբունքները փոքր փոփոխութիւններով աւելի հիմնաւորուեցան յատկապէս եւրոպական երկիրներու եւ ժողովուրդներու փոխ-յարաբերութիւնները կանոնաւորելու նպատակաւ: Այսպէս, 1973-ին Հելսինքիի մէջ կայացած ԵԱՀԿ-ի «Վերջին ակտ»ը վերոյիշեալ սկզբունքները կիրարկելի կը դարձնէ ոչ միայն գաղութատիրութեան տակ ապրող ժողովուրդներու, այլեւ բոլոր ժողովուրդներու համար: Փոքր փոփոխութիւններ եղան նաեւ 1990-ի Կոպենհագէնի, 1991-ի Ժընեւի եւ 1992-ի Պրահայի ԵԱՀԿ-ի համաժողովներուն կողմէ, որոնց վերջինին մասնակցեցան նաեւ Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի ներկայացուցիչները:

Արագ ակնարկով մը կարող ենք հաստատել, թէ Լեռնային Ղարաբաղի եւ Քուեպէքի պարագաները կը լրացնեն վերոյիշեալ միջազգային օրէնքներու «ժողովուրդ» կամ «ազգային փոքրամասնութիւն» հասկացողութիւնը: Լեռնային Ղարաբաղի ազգաբնակչութեան բացարձակ մեծամասնութիւնը կազմող հայ ժողովուրդը [illegible] րու, ունի յստակ ցեղային եւ լեզուական տարբերութիւն (մին՝ հնդեւրոպական, միւսը՝ թուրանական), կրօնական տարբերութիւն (մին՝ քրիստոնեայ, միւսը՝ իսլամ) աւանդութիւններու, բարոյական սկզբունքներու եւ պահելակերպի տարբերութիւններ (մին՝ հիմնուած քրիստոնէական արժէքներու, միւսը՝ իսլամական օրէնքին վրայ): Ուրիշ նկատառելի կարեւոր կէտ մըն է ազգային փոքրամասնութեան խտացեալ կեդրոնացումը որոշ հողամասի մը վրան, որ կը վերաբերի նաեւ Լեռնային Ղարաբաղին: Ի վերջոյ, կենսական կարեւորութիւն կը ներկայացնեն Լեռնային Ղարաբաղի պատմական արմատները, որոնք կ՚երթան մինչեւ նախապատմական շրջան, մինչդեռ ատրպէյճանցիներուն նախահայրերը կը հանդիսանան գլխաւորաբար ԺԱ-ԺԴ դարերուն Միջին Ասիայէն Անդրկովկաս եկած ու հաստատուած թաթար ցեղախումբերը:

Քուեպէքի պարագային, այդ նահանգի բնակչութեան բացարձակ մեծամասնութիւնը ֆրանսական ծագումով, լեզուով, մշակոյթով, նոյնիսկ կրօնական յարանուանութեամբ առանձնայատուկ ժողովուրդ մը կը հանդիսանայ, կեդրոնացած Կանադայի լայնատարած հողամասի այդ նահանգին մէջ:

Հոս վերջ կը գտնեն Լեռնային Ղարաբաղի եւ Քուեպէքի միջեւ գոյութիւն ունեցող նմանութիւնները եւ կը սկսին տարբերութիւնները:

Քուեպէքի ժողովուրդը Կանադայի կազմութեան առաջին օրէն իսկ վայելած է լեզուի, մշակոյթի, կրօնքի, պահելակերպի, աւանդութիւններու ամբողջական ազատութիւնը, թէեւ սկզբնական շրջաններուն եղած են բախումներ Բրիտանիոյ գաղութարարներուն եւ Քուեպէքի ֆրանսացիներուն միջեւ: Արդարեւ, Կանադայի պաշտօնական լեզուն մէկ չէ, այլ երկու՝ անգլերէնն ու ֆրանսերէնը: Քուեպէքցիները միշտ իրենց մասնակցութիւնը բերած են կեդրոնական կառավարութեան մէջ, յաճախ ամենաբարձր պաշտօններէ սկսեալ, պետական բոլոր մակարդակներուն վրայ: Բացի արտաքին քաղաքականութենէն, Քուեպէքը վայելած է ներքին նահանգային ինքնակառավարման ամբողջական դեմոկրատական ազատութիւնը, ուրոյն կրթական, մշակութային, տնտեսական եւ այլ նախարարութիւններով: Աւելին, ինչպէս Կանադայի միւս նահանգները, Քուեպէքը եւս ստացած է եւ կը շարունակէ ստանալ կեդրոնական կառավարութեան օժանդակութիւնը՝ կրթական, մշակութային, ընկերային, առողջապահութեան, բնապահպանութեան եւ այլ մարզերէ ներս: Մէկ խօսքով, Քուեպէքի պարագային, այսպիսով, յարգուած կ՚ըլլան ազգային փոքրամասնութիւններու ինքնորոշումի վերոյիշեալ միջազգային օրէնքները, իսկ Կանադայի կառավարութիւնը, երկրին պետական ու քաղաքական ամբողջութիւնը պահպանելու առաւելագոյն իրաւունքին արժանացած կ՚ըլլայ:

Լեռնային Ղարաբաղի պարագային, մինչեւ 1991-ի (անկախացման թուականը), կացութիւնը ճիշդ հակապատկերը կը ներկայացնէ: Ղարաբաղի հայութիւնը, հակառակ իր կամքին, Ստալինի կամայական մէկ որոշումով պարտաւորուած էր ենթարկուելու Ատրպէյճանի լուծին. «Ինքնավար» յորջորջումը հեգնանք մը եղաւ ամբողջ 70 տարի, երբ Ղարաբաղի հայութիւնը ենթարկուեցաւ ծայրայեղ խտրականութեան, հետեւեալ մարզերէ ներս.

ա) **Տնտեսական:** Սովետական կեդրոնացեալ տնտեսական դրութիւնը դիւրաւ շահագործուեցաւ Ատրպէյճանի կառավարութեան կողմէ, չքաջալերելու Ղարաբաղի ճարտարարուեստը, արտադրութիւնը, հողամշակումը եւ առեւտուրը: Վիճակագրական տուեալներով, ճարտարուեստի աճը 1913-էն 1973, Խորհրդային Միութեան մէջ եղաւ 113 անգամ, Հայաստանի մէջ՝ 221 անգամ, Ատրպէյճանի մէջ՝ 40 անգամ, իսկ Ղարաբաղի մէջ՝ միայն 15 անգամ: 1986 թուին [illegible] կան ներդրում կատարուեցաւ Ատրպէյճանի մէջ 473 ռուբլի, Նախիջեւանի մէջ՝ 342 ռուբլի, իսկ Ղարաբաղի մէջ՝ 181 ռուբլի:

բ) **Փոխադրամիջոցներ:** Ասֆալտապատուեցան միայն ատրպէյճանցիներով բնակուած գիւղերու միջեւ եղած ճամփաները եւ մեկուսացուեցան հայկական գիւղերը: Ղարաբաղի արդիւնաբերութեան միայն 2 տոկոսը ուղարկուեցաւ արտաքին շուկայ: Միայն մէկ երկաթուղագիծ կառուցուեցաւ, այն ալ վերջին տասը տարիներուն, Ստեփանակերտի եւ Աղդամի միջեւ:

գ) **Կրթական եւ մշակութային:** Դպրոցներու դասացուցակէն հայոց պատմութեան, մշակոյթի, կրօնքի հետ առնչուած որեւէ նիւթ արգիլուեցաւ դասաւանդել: Մշակոյթի հետ կապուած պաշտօն գոյութիւն չունէր, իսկ այն որ կամաւոր կերպով այդպիսի աշխատանք կատարէր, կը հալածուէր եւ կ՚աքսորուէր որպէս «ազգայնական»: Մինչեւ 1970 թուական պետական թիւերով ոչ մէկ դպրոց, համայնքային կամ մշակութային տուն կառուցուած էր: 1988-ին, Ստեփանակերտի դպրոցներուն մէջ կը պակսէր 3000 աշակերտի տեղ, իսկ մանկամսուրներու մէջ՝ 1400 տեղ: Գրենական պիտոյքներ արգիլուած էր Հայաստանէն ներմուծել, իսկ հայ հեղինակը իրաւունք չունէր իր գիրքը հրատարակելու Ղարաբաղի մէջ: Շատ հազուադէպօրէն Ստեփանակերտի մէջ կը ցուցադրուէին հայկական ֆիլմեր եւ ոչ մէկ կապ կար Հայաստանի հեռուստատեսութեան, ձայնասփիւռի կամ մշակութային խումբերու հետ: Տեղւոյն պատմական յուշարձաններու ուսումնասիրութիւնը արտօնուած էր միայն, երբ անոնք կը նկատուէին իբրեւ թէ ատրպէյճանցիներու նախահայր աղուաններու որպէս ժառանգ:

դ) **Կրօնական:** Մինչ Խորհրդային Միութեան վերջին տասնամեակներուն Մոսկուան կը հանդուրժէր որոշ շրջաններու մէջ գոնէ մէկ եկեղեցիի եւ մէկ հոգեւորականի գոյութիւնը, Ատրպէյճան բացարձակապէս արգիլած էր եկեղեցիներու եւ կրօնականներու գոյութիւնը:

Տակաւին կարելի է երկարել շարքը առօրեայ կեանքի մէջ կիրարկուած բազմաթիւ խտրականութիւններու, որոնց պատճառաւ Լեռնային Ղարաբաղի բնակչութեան հայերու տոկոսը 1924 թուի 94 տոկոսէն իջաւ 1979 թուի 76 տոկոսին, մինչ ատրպէյճանցիներու թիւը նոյն ժամանակաշրջանին բարձրացաւ 5 տոկոսէն 23 տոկոսի: Պէտք է աւելցնել նաեւ, թէ Խ. Միութեան կեդր. կառավարութեան կարգ մը պաշտօնական արձանագրութիւններու մէջ (ինչպէս նաեւ վերջերս հրատարակուած Միխայիլ Գորբաչովի յուշերուն մէջ) ընդունուած է Ատրպէյճանի իշխանութիւններուն կողմէ հայերու դէմ գործադրուած խտրականութիւնը: Օրինակ՝ 1988 յուլիս 27ին Համայնավար կուսակցութեան կեդրոնատեղիին մէջ Ղարաբաղի բաժնի վարիչը լրագրողներուն կը յայտարարէր. «Պէտք է բացայայտօրէն ընդունիլ, թէ լուրջ սխալներ, գլխաւորաբար ազգային-մշակութային նկարագրով, արտօնուեցան Ատրպէյճանի ղեկավարներուն կողմէ... Առաջին քարտուղար Հ. Ա. Ալիեւի եւ Բ. Մ. Բաղիրովի կողմէ... մեծ վնասներ պատճառելով»: Կարելի չէ յիշել նաեւ այն իրողութիւնը, թէ երբ ղարաբաղցին իր անուրանալի մարդկային եւ հաւաքական իրաւունքները կը պահանջէր խաղաղ միջոցներով, Ատրպէյճանի պատասխանը եղաւ Սումգայիթի ջարդը, համատարած բռնագաղթեր, հալածանքներ, «կռաս» հրթիռներով հայկական գիւղերու եւ քաղաքներու ռմբակոծումներ, եւ եթէ պայմանները թոյլատու ըլլային, Բաքուն պիտի չվարանէր գործադրելու նոր ցեղասպանութիւն մը:

Տողերուս հեղինակը երբ հարց տուաւ Կանադայի նախարար դրն Դիոնին, թէ ինչ պարագաներու տակ կարելի է ազգային փոքրամասնութեան մը անկախացումը ակնկալել, պատասխանեց, թէ Կանադայի կառավարութիւնը կ՚ընդունի երկու պարագայ, առաջին՝ գաղութատիրական վիճակի մէջ գտնուող ազգի մը պարագան, եւ երկրորդ՝ վայրագ միջոցներով ճնշումի տակ պահուած ազգային փոքրամասնութեան մը պարագան:

Եզրակացնենք, թէ ըստ ցարդ գոյութիւն ունեցող միջազգային օրէնքներու, Քուեպէքի պարագային, տեղւոյն ֆրանսացի ժողովուրդին ինքնորոշման իրաւունքները ամբողջովին յարգուած կարելի է նկատել, որ կը զօրացնէ Կանադայի պետութեան ամբողջականութիւնը պահպանելու իրաւունքը եւ ուրեմն անտեղի կը դարձնէ Քուեպէքի ժողովուրդին անկախութեան պահանջը: Իսկ Լեռնային Ղարաբաղի պարագային, վերջին 75 տարիներու պատմութիւնը հաստատեց, թէ Ատրպէյճան չյարգեց տեղւոյն հայ ժողովուրդին ինքնորոշման իրաւունքները, խտրականութիւն, հալածանք եւ մինչեւ իսկ վայրագ միջոցներ կիրարկեց անոր դէմ, եւ ոչ մէկ տրամաբանական հիմք գոյութիւն ունի, որ ապագային եւս ան պիտի չշարունակէ նոյն ընթացքը: Ուրեմն, Լեռնային Ղարաբաղի ժողովուրդը տիրացած է ինքնորոշման իրաւունքը կիրարկելու իր ծայրայեղ իմաստով, այսինքն՝ դուրս գալով Ատրպէյճանի լուծէն, կա՛մ ամբողջովին անկախ պետութիւն մը դառնալու, կա՛մ միանալու Հայաստանի Հանրապետութեան, եւ կա՛մ որդեգրելու որեւէ գոյավիճակ, որ իր ժողովուրդը իր իսկ ազատ կամքով կ՚որոշէ: Իսկ Ատրպէյճան կորսնցուցած է Լեռնային Ղարաբաղի հայութիւնը իր իշխանութեան տակ պահելու իրաւունքը, եւ ստեղծած է կացութիւն մը, ուր Ղարաբաղի հայութեան ինքնորոշման իրաւունքը կը գերազանցէ Ատրպէյճանի տարածքային «ամբողջականութեան» պահպանումի իրաւունքէն:

Թէ որքանով պիտի կարենայ քաղաքակիրթ աշխարհը հաշտեցնել իր քաղաքական եւ տնտեսական շահերը իր իսկ հաստատած միջազգային օրէնքներուն տնօրինումներուն հետ, պատմութիւնը միշտ ցոյց տայ:

Դոկտ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

Մոնրէալ

(*) Որպէս սկզբնաղբիւր օգտագործուած է Dr. Otto Luchterhandt «Nagorny Karabaghs Rights to State Independence According to International Law» աշխատասիրութիւնը, հրատարակուած Բոսթըն, 1992-ին:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

միջազգային

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ

Տոսիյուկի Ֆուջիվարա. «Հայաստանի պես աղքատ երկիրը չի կարող իրեն պատերազմ թույլ տալ»

Լուսիկ Ղուկասյանը ԱՊՀ երկրներում դարձավ առաջին լրագրողը, որին Ճապոնիայի ԱԳՆ-ն հրավիրեց այդ երկիր: «Արմենիա ի միր» հանդեսի հերթական համարում կհրապարակվեն նրա ռեպորտաժները Ծագող արեւի երկրից: Հրապարակում ենք նրա հարցազրույցը Ճապոնիայի ԱԳՆ նորանկախ պետությունների վարչության տնօրեն Տոսիյուկի Ֆուջիվարայի հետ:

Նորանկախ պետությունների վարչության տնօրենի հետ մեր հանդիպումը տեղի ունեցավ Տոկիոյի «կառավարական» շրջանում՝ Ճապոնիայի արտգործնախարարության շենքում: Կադրային դիվանագետ Տոսիյուկի Ֆուջիվարան արդեն երկու տարի Ճապոնիայի ԱԳՆ-ում ԱՊՀ երկրների հետ կապերի պատասխանատուն է: Ժամանակին նա աշխատել է ԱՄՆ-ում եւ Կանադայում, հիանալի տիրապետում է անգլերենին: Սակայն, ինչպես պարզվեց զրույցի ընթացքում, անգլերենը ճապոնացի դիվանագետի համար սոսկ «երրորդ» լեզու է: Երկրորդը թուրքերենն է: Եվ հենց այն փաստը, որ պրն Ֆուջիվարան պրոֆեսիոնալ դիվանագետ է, վճռական դեր խաղաց երկու տարի առաջ ներկա պաշտոնում նրա նշանակման համար: Նրա խոսքերով, թուրքերենի իմացությունը զգալիորեն կենսագործել «Մետաքսի ճանապարհի դիվանագիտություն» (այն կարելի է թարգմանել որպես «Մետաքսի դիվանագիտությունը»-Լ. Ղ.): Բացի դրանից, այդ տարածաշրջանը հարուստ է բնապաշարներով: Օրինակ, Ադրբեջանում նավթ կա: Ցավոք, Հայաստանում չկա: Բայց, այդուհանդերձ, այդ տարածաշրջանում հարկավոր է մշակել հանքավայրերը եւ նավթը տեղափոխել Արեւմուտք, եւ մենք պատրաստ ենք մասնակցել դրան: Մեր կառավարությունը պատրաստ է համագործակցել իր նշած բոլոր երկրների հետ: Մենք տալիս ենք շնորհներ, այդ թվում նաեւ ձեր երկրին, շատ ձեռնտու պայմաններով հատկացնում ենք վարկեր, իրականացնում տեխնիկական համագործակցություն, ձեր նիվ փոխվում է եւ այդ միտումը կարելի է նկատել Ադրբեջանում, Ղազախստանում, Ուզբեկստանում, շուտով գուցե նկատվի նաեւ Հայաստանում եւ Վրաստանում: Առայժմ այդ ամենը ձեւավորման փուլում է: Եթե ձեր համակարգը կամ շուկան կարողանան հրապուրիչ դառնալ մեր ընկերությունների համար, ապա նրանք անկասկած կօգտագործեն դրանք:

– Ֆուջիվարա-սան, Դուք խոսակցության մեջ քանիցս օգտագործեցիք «նավթ» բառը, որն ինձ ստիպում է հարցնել, թե արդյոք դուք այդ բաղձալի հեղուկն ունեցող երկրներին ավելի լավ չե՞ք վերաբերվում, քան Հայաստանին, որը, ինչպես նշեցիք, զուրկ է դրանից:

«դյուրացնում է շփումն ազերիների հետ»: Ընդհանուր առմամբ, մոտ 14 տարի նա անցկացրել է Թուրքիայում: Իսկ 60-ական թթ. վերջերին, երբ սովորում էր Ստամբուլի համալսարանում, ապրել է հայկական ընտանիքում: Նա ինձ պատմեց, որ Ստամբուլում բնակվում են բազմաթիվ հայեր, եւ որ իրեն հայտնի է այն տխուր պատմությունը, որը հայերի ու թուրքերի բարդ հարաբերությունների պատճառն է դարձել:

Գիտե՞ք, շարունակեց պրն Ֆուջիվարան, մենք նման իրավիճակ ենք ունեցել Չինաստանի եւ Կորեայի հետ: Բայց չնայած Ճապոնիայի ներողությանը եւ այդ երկրներին դրամական փոխհատուցման վճարմանը, նրանք մեզ այդպես էլ չեն ներել...

– Ֆուջիվարա-սան, որքան ինձ հայտնի է, դուք մի անգամ այցելել եք Հայաստան: Ինչպիսի՞ տպավորություն եք ստացել մեր երկրից:

– Այո, ես իրոք եղել եմ Հայաստանում մեր դեսպանի հետ, որին ուղեկցում էի: Դա 1997 թ. ապրիլին էր: Հայերը շատ խելացի եւ ազնիվ մարդկանց տպավորություն թողեցին: Եվ որքան հասկացա, նրանք կուզենային մերձենալ մեզ հետ, ունենալ Ճապոնիայի հետ առավել սերտ հարաբերություններ: Մեր կառավարությունը նույնպես պատրաստ է հաստատել նման կապեր:

– Եվ այդուհանդերձ, չնայած պաշտոնապես հաստատված կապերին, առայժմ գործն առաջ չի գնում: Ի՞նչ է հարկավոր մեր երկրների առավել աշխույժ համագործակցության համար:

– Համագործակցությունը պետք է կայանա: Անցյալ տարվա հուլիսին մեր վարչապետը հրապարակեց եվրասիական դիվանագիտության հիմնական սկզբունքները, որոնց վրա խարսխված են մեր հարաբերությունները ինչպես Ռուսաստանի ու Չինաստանի, այնպես էլ ԱՊՀ երկրների եւ մասնավորապես Կովկասի հետ:

Մենք Ասիան Եվրոպային կապող քաղաքական ու տնտեսական միջանցք դարձած այդ տարածաշրջանի մասին խոսում ենք որպես «Մետաքսի նոր ճանապարհի» մասին, քանի որ անցյալում, ինչպես գիտենք, երկրագնդի այդ մասը կարեւոր դեր է խաղացել եւ հայտնի է եղել «Մետաքսի ճանապարհ» անունով: Ներկայումս մենք շարունակում ենք երկրին տրամադրում երկրաժամկետ մարդասիրական օգնություն: Իրենց հերթին այդ երկրները, արեւմտյան պետությունների հետ համագործակցությունն ու կապերը զարգացնելով, կկարողանան քաղաքական ու տնտեսական օգուտ ստանալ լոկ այն ժամանակ, երբ իրենց ներսում հաստատեն խաղաղություն եւ անվտանգություն:

– Չեմ ուզում երախտամոռ թվալ, բայց օտարերկրյա շնորհները եւ մարդասիրական օգնությունը հազիվ թե մեր երկիրը հասցնեն բարգավաճման: Ձեր կարծիքով Ճապոնիան ինչո՞ւ վարկերի եւ օգնության հատկացման փոխարեն Հայաստանում չի իրականացնում ներդրումային նախագծեր:

– Ես կասեի, դա սխալ կարծիք է, որն առկա է փաստորեն բոլոր հետխորհրդային երկրներում: Դուք ունեք ընդհանուր անցյալ, ուստի շատ հարցերում միատեսակ եք մտածում, եւ այդ մտածողությունը տարբերվում է մերից: Տեսականորեն դուք գուցեեւ ձգտում եք շուկայական տնտեսության, բայց իրականում վիճակն ուրիշ է: Բանն այն է, որ մեզ մոտ Ճապոնիայում, տնտեսությունն ազատ է, եւ մեր կառավարությունն անմիջական մասնավոր ներդրումներ չի իրականացնում: Դրանով զբաղվում են մասնավոր ընկերությունները, եւ եթե նրանք տեսնում են շահույթ ստանալու թեկուզ չնչին հնարավորություն, հաճույքով միջոցներ են ներդնում: Բայց եթե առկա են ռիսկի գործոններ, ընկերությունները նախընտրում են սպասել եւ տեսնել (Wait and see): Նրանք գիտեն, որ այդ երկրների ապագան հեռանկարային է, քանի որ այնտեղ նավթ կա: Բայց նրանք նաեւ տեսնում են, որ առայժմ չկա նավթամուղ: Եթե Հայաստանն ու Ադրբեջանը կարողանան համաձայնության գալ հաշտության շուրջ, դա այլ հարց է: Ճապոնական ընկերությունները շահագրգռված են մասնակցելու նավթի արդյունահանմանը: Սակայն, ինչպես հայտնի է, Ռուսաստանն ունի այնտեղ իր պետական շահերը, ԱՄՆ-ն՝ իրենը: Ուստի, չնայած մեր վարչապետը խոսել է ճապոնացիների համար այդ տարածաշրջանի կարեւորության մասին, սեփական շահերով ղեկավարվող ընկերություններն առայժմ սպասողական դիրք են բռնել: Բայց նրանց մոտեցումն այնուամենայ-

– (Ծիծաղում է): Ոչ, ոչ: Մեր կառավարությունը հավասարապես հեռու է այդ տարածաշրջանի բոլոր երկրներից: Մեր կառավարության համար թե Հայաստանը, թե Ադրբեջանը եւ թե Վրաստանը միատեսակ գործընկերներ են: Սակայն, մասնավոր ընկերությունների մոտեցումը տարբերվում է կառավարության մոտեցումից եւ նրանք ազատ են իրենց ընտրության մեջ, նրանց մտահոգում է շահույթը: Եվ մենք չենք կարող նրանց ցուցում տալ, թե որ երկրում պետք է դրամ ներդնել եւ որտեղ ոչ:

– Ձեր գրասենյակից բացի, Տոկիոյում ուրիշ ի՞նչ կառույցներ են պատասխանատու Հայաստանի հետ կապերի համար:

– Կա Տնտեսական համագործակցության գրասենյակ, որը պատասխանատու է զարգացող երկրների, այդ թվում ձեր երկրի հետ տնտեսական կապերի հաստատման համար: Նա գնահատում է իրավիճակը, ձեր երկիր գործուղում փորձագետներ վարկերի հատկացման, ֆինանսական օգնության համար, քանի որ միջոցներ հատկացնելով, մենք պետք է վստահ լինենք հակառակ կողմի վճարունակությանը: Իհարկե, այս կամ այն նախագիծը քննարկելիս գրասենյակի փորձագետները խորհրդակցում են մեզ հետ: Իսկ մենք կարող ենք նախագիծը գնահատել ինչպես տնտեսական, այնպես էլ քաղաքական նպատակահարմարության տեսակետից: Բայց Ձեզ հավաստիացնում եմ, մենք միշտ ասում ենք «այո» եւ դեռ ոչ մի անգամ չենք տարհամոզել նրանց:

– Ինչպիսի՞ն է ձեր երկրի պաշտոնական դիրքորոշումը Ղարաբաղի խնդրի նկատմամբ:

– Պատերազմի դադարեցում: Դուք ունեք ձեր դիրքորոշումը, ադրբեջանցիները՝ իրենցը: Եթե դուք վերջ տաք այդ դիմակայությանը, մեզ համար ավելի հեշտ կլիներ համագործակցել ձեր երկրի հետ: Թեեւ դուք ներկայումս անմիջականորեն չեք պատերազմում, բայց դիմակայությունը զգացվում է: Կներեք ինձ, բայց դուք այնքան էլ հարուստ չեք՝ ձեզ պատերազմ թույլ տալու համար: Հայերը շատ խելացի մարդիկ են, այդ փաստը լայնորեն հայտնի է աշխարհում: Եվ եթե դուք ձեր հնարավորություններն օգտագործեիք ուրիշ, ասենք տնտեսական ոլորտում, ապա կունենայիք հիասքանչ ապագա եւ բարգավաճում:

ԼՈՒՍԻԿ ՂՈՒԿԱՍՅԱՆ

ՄԱԿ

«Լրացուցիչ իրավունքներ եւ արտոնություններ» պաղեստինյան պատվիրակությանը

ԿԱՀԻՐԵ, 8 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Պաղեստինցիները ողջունել են ՄԱԿ-ի գլխավոր ասամբլեայի նստաշրջանում կայացած քվեարկությունը, որի հետեւանքով բարձրացվել է Պաղեստինի պատվիրակության կարգավիճակը:

«Դա պաղեստինցիների իրավունքների եւ մեր գործի օրինականության միջազգային ճանաչումն է: Դա կարեւոր ու դրական քայլ է Պաղեստինի՝ որպես պաղեստինյան ողջ տարածքում, ներառյալ Երուսաղեմը, անկախ պետության լիակատար ճանաչման ուղղությամբ», հայտարարել է պաղեստինցիների ղեկավար Յասեր Արաֆաթի ներկայացուցիչ Աբու Ռուդեյնան:

Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, 124 պետություններ քվեարկել են բանաձեւի օգտին, որով «լրացուցիչ իրավունքներ եւ արտոնություններ» են տրվում պաղեստինյան պատվիրակությանը: Իսրայելը, ԱՄՆ-ը, Մարշալյան կղզիները եւ Միկրոնեզիան դեմ են քվեարկել: ՄԱԿ-ում ԱՄՆ-ի ներկայացուցիչ Բիլ Ռիչարդսոնը ՄԱԿ-ի որոշումը համարել է «սխալ բանաձեւ, որն ընդունվել է անբարենպաստ ժամանակ»:

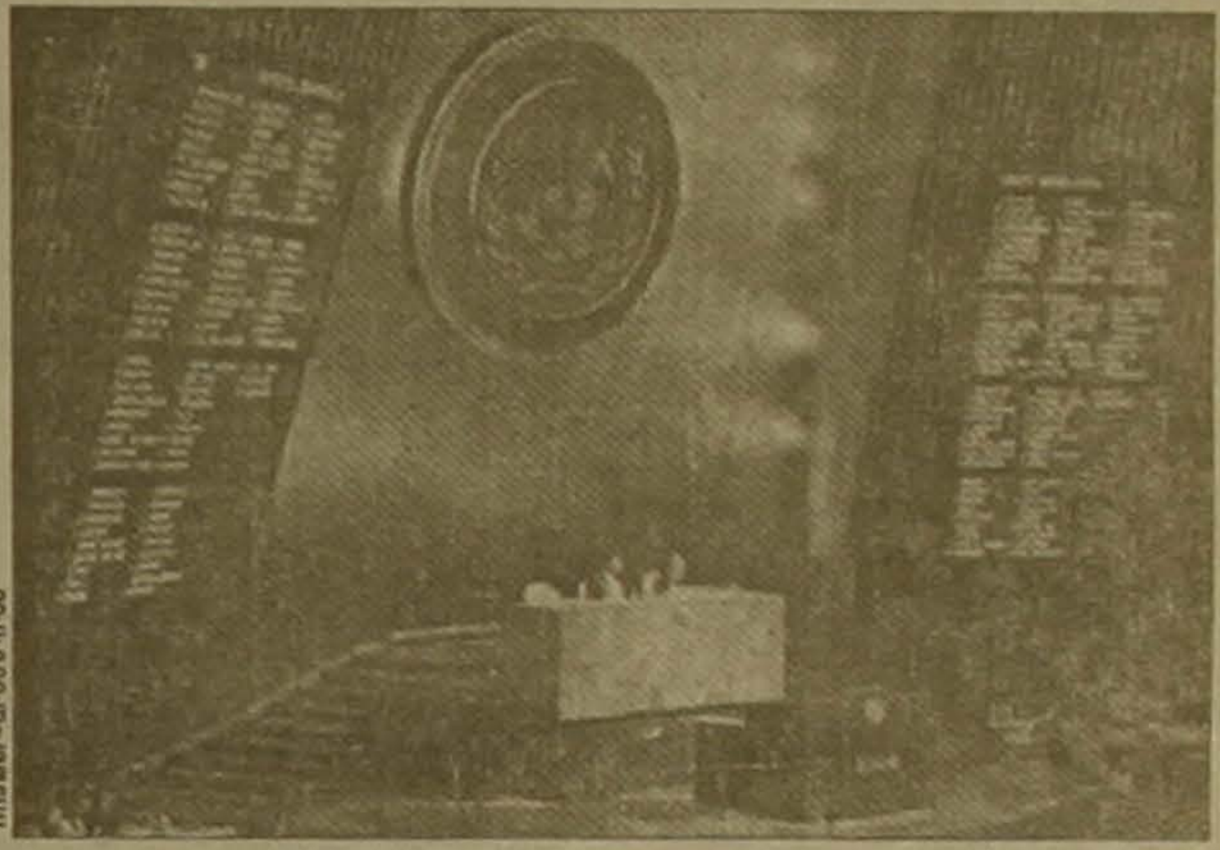

Իսրայելի արտգործնախարարությունը հայտարարել է, որ ՄԱԿ-ի որոշումը հակասում է մերձավորարեւելյան հաշտության գործընթացի սկզբունքներին ու ոգուն: «Իսրայելը կտրականապես մերժում է ՄԱԿ-ի Գլխավոր ասամբլեայի որոշումը, որով չարդարացված լրացուցիչ արտոնություններ են տրվում պաղեստինցիներին», ասվում է Իսրայելի արտգործնախարարության հայտարարության մեջ:

ՓԱՐԻԶՅԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Ֆրանսիայում դիտվում է քաղաքային բնակչության արտահոսք

Հնում մարդիկ գյուղերից հեռանում էին քաղաքում բախտ փնտրելու նպատակով: Այսօր Ֆրանսիայի շատ քաղաքներում նկատվում է հակառակ երեւույթը: «Ֆորս» ընկերակցության սոցիոլոգների վերջին զեկուցագրում նշվում է, որ քաղաքներում անապահով ապրող բնակիչներից շատերը բռնում են գյուղի ճամփան: Գյուղերում ներկայումս ապրուստ են փնտրում քաղաքաբնակ գործազուրկները, նպաստություն կասարելով, այլ մեծ մասամբ խուսափելով քաղաքային կենցաղի դժվարություններից: Սոցիոլոգ Դիդիե Վանոնին նշում է, որ շատերը մեկնում են առանց նպատակադրման եւ պարզապես գնացք նստելով՝ իջնում վերջին կայարանում:

Այս տեղաշարժերի հետեւանքով գյուղական համայնքներում վերջերս ավելացել է միայնակ կանանց, անօթեւանների եւ չքավորների թիվը: Նո-

տառուները եւ չքավորները: Քաղաքների բարձր բնակվարձը, ապրուստի թանկությունը, մարդկանց օտարացումը խթանում են այս երեւույթը, որի ստույգ չափերը դեռեւս հայտնի չեն վիճակագրական տվյալների սակավության պատճառով:

1995 թ. Փարիզի մերձակա Անտոնի քաղաքում գործազուրկների շրջանում անցկացված հարցումը ցույց տվեց, որ նրանց կեսը պատրաստ է հեռանալ քաղաքից: Կամավոր տարագիրներից շատերը գյուղական միջավայրերում հաճախ չեն գտնում իրենց երազած խաղաղ եւ ապահով կյանքը, երբեմն նույնիսկ արժանանում են տեղացիների բշնամական վերաբերմունքին, նշում է «Էկսպրես» հանդեսը: Պատճառը թերեւս այն է, որ մարդիկ քաղաքներից փախչում են ոչ թե ճիշտ ընտրություն կատարելով...

րեկների տեղավորման գործը հաճախ բարդանում է տեղացիների ընդդիմության, հողի եւ կացարանների սակավության պատճառով: Քաղաքացիների այս ներհոսը բնավ չի ոգեւորում գյուղաբնակներին: Գյուղապետերից ոմանք երկյուղներ են արտահայտում, որ իրենց բնակավայրերը կարող են վերածվել խոշոր քաղաքների «խորդանոցների»: Չքավոր քաղաքացիներին համեմատաբար լավ են ընդունում լեռնային համայնքներում: Գյուղերում այդ մարդկանց տեղավորման եւ վերապատրաստման կառույցների բացակայությունն առայժմ հանգեցնում է այն բանին, որ գյուղերը նրանց համար դառնում են նույնպիսի ժամանակավոր ապաստաններ, ինչպես քաղաքները:

Պ. Բ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Բարձրագույն ուսումնառությունն անքակտելի չի կարող համարվել ազգային բանակի խնդիրներից եւ շահերից

«Հայաստանի Հանրապետություն» թերթի հունիսի 10-ի համարում տպագրված են պետական բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների 1998 թ. ընդունելության կանոնները:

Դժգոհություններն ու առաջարկները վերաբերում են սույն կանոնների մի շարք վիճելի կետերին, սակայն անդրադառնամ միայն, իմ կարծիքով, ամենագլխավորին՝ ժամկետային զինվորական ծառայությունն անցած դիմորդներին ընձեռված «հնարավորություններին», եթե միայն կարելի է հնարավորություն անվանել:

10-րդ կետում կարդում ենք. «Մրցույթն ըստ հայտերի անց է կացվում մրցութային միավորների գումարի հիման վրա: Մրցութային քննությունների միավորների գումարի հավասարության դեպքում ա) առաջնահերթ կարգով ընդունվում են միջնակարգ հանրակրթական դպրոցի ոսկե (արծաթե) մեդալ ունեցող դիմորդները եւ ժամկետային զինվորական ծառայությունն անցած դիմորդները: Ոսկե (արծաթե) մեդալ ունեցող դիմորդների եւ ժամկետային զինվորական ծառայությունն անցած դիմորդների միջեւ [illegible] է կազմվում համաձայն սույն կանոնների 10 բ) կետի, բ) հաշվի են առնվում մրցութային քննական առարկաներից ստացած միավորները բուհերի կողմից նշված հաջորդականությամբ, իսկ վերջիններիս հավասարության դեպքում հաշվի է առնվում ոչ մրցութային առարկայից ստացած միավորը»:

Բնական է, որ այս տողերի հեղինակները չեն պատկերացնում ժամկետային զինվորական ծառայությունն անցած դիմորդների իրական հնարավորությունները եւ հասկանալի այս տարվա զորացրվածների համար անհնար դարձած պետական բուհերում ուսումնառությունը, ժամկետի առումով:

Սույն կանոնները պետք է հաշվի առնեն նաեւ զորացրման ժամկետները եւ այն փաստը, որ նման դիմորդները գերագույն ցանկության դեպքում անգամ ի վիճակի չեն հանձնելու ոչ տեստային գրավոր քննություն մայրենի լեզվից, ոչ էլ մասնագիտական առարկաներից մրցութային կարգով, եւ զարմանք է հարուցում զինվորական ծառայություն անցած դիմորդներին նման ծանր փաստի առջեւ կանգնեցնելը: Փաստորեն 10 բ) կետը ոչ մի արտոնություն էլ չի ապահովում ժամկետային զինվորական ծառայությունն անցած դիմորդների համար:

Անգամ խորհրդային տարիներին բանակում ծառայած դիմորդները բուհ ընդունվելիս օգտվում էին շատ որոշակի եւ իրական արտոնություններից, որը նրանց հնարավորություն էր տալիս ուսումը շարունակել բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում: Ուրեմն ինչն է խանգարում դռները բացել ազգային բանակում ծառայած դիմորդների առջեւ պետական բուհերում: Դեռ գուցե ժամանակ կա հատուկ որոշում կայացնելու հօգուտ ազգային բանակում ծառայած դիմորդների: Դրանով կստարենք նաեւ մեր ազգային բանակին: Ծնողները հանգիստ կլինեն տասնութ տարեկան իրենց որդիներին բանակ ճանապարհելիս, որ ուսումը չի տուժի, անգամ շահագրգռված, որ կարիք չի լինի դոլարներ ծախսել պարապել տալու համար: Իսկ այս տարի տղաները արդեն վերադարձել են մոռացած իրենց դպրոցներում անցածը, ի՞նչ մրցույթների մասին է խոսքը: Ումի՞ց ենք թաքցնում իրավիճակը, ինչո՞ւ ենք զլանում օգնել մեր տան զավակներին: Տվեք հնարավորություն եւ մեկ կիսամյակ հետո նրանք իրենց կարդարացնեն, մայրենի լեզվի քննությունը կհանձնեն կիսամյակի վերջին, իրենց ուսանող կզգան, կպարտավորվեն: Չէ՞ որ մենք պարծենում ենք մեր ազգային բանակով, ուրեմն ունե՞նք իրավունք հիասթափություն «պարգեւելու» բանակից զորացրվածներին: Այս տարին էլ կորցնելով, հետո գումարվում են այլ խնդիրներ, եւ ուսումը մնում է թերի, իսկ նրանք շուրջ երկու տարի ծառայել են, կատարել իրենց քաղաքացիական պարտքը, չունենալով հնարավորություն թարմ գիտելիքներով բուհ ընդունվելու:

Այս հարցում պետք է միասին գործեն համապատասխան նախարարությունները, քանի որ բանակի եւ կրթության խնդիրները միմյանցից անջատելն անհնար է եւ թերի: Պետք է իր վճռորոշ խոսքն ասի հասարակական կարծիքը:

Ժուռնալիստների եւ ստեղծագործական մյուս միությունների տրվող հնարավորությունների շրջանակում եղել եմ տարբեր զորամասերում եւ համոզված եմ, թե որքան է անհրաժեշտ օգնել ազգային բանակին նաեւ բարոյահոգեբանական տեսանկյունից, որի հիմքում զորացրվելուց հետո բարձրագույն կրթությունն է, այն պետական բուհերում: Դա բանակում ծառայած դիմորդների եւ նրանց ծնողների իրավունքն է, որին պետք է ընդառաջել, քանի որ սովորական դարձած խոստումներն անցնող ուսումնական տարին ետ չեն վերադարձնի:

ԿԱՐԻՆԵ ՍԱՄՎԵԼՅԱՆ

ՓԱՌԱՏՈՆ

«Մենք քո զավակներն ենք, Հայաստան»

1993-ին ստեղծված շնորհալի երեխաների «Իգարել» բարեգործական կենտրոնը բազմիցս հանդես է եկել թե Հայաստանում, թե նրա սահմաններից դուրս: Կենտրոնի նպատակը շնորհալի երեխաներ հայտնաբերելն ու հանրությանը ներկայացնելն է: Այս նպատակով կենտրոնի ղեկավարությունը ժամանակ առ ժամանակ կազմակերպում է փառատոներ, որտեղ երեխաները հնարավորություն են ունենում ցուցադրելու իրենց շնորհքն ու ունակությունները:

Այս տարի կենտրոնը կազմակերպել էր «Մենք քո զավակներն ենք, Հայաստան» խորագիրը կրող փառատոն, որը նվիրված էր արցախյան շարժման տասնամյակին: Փառատոնը սկսվել է փետրվարի 1-ին եւ ավարտվել հունիսի 13-ին: Փառատոնին, որը ներառում էր 15 ժանրեր, մասնակցեցին 5-17 տարեկան մոտ 2000 շնորհալի երեխաներ Հայաստանից, մոտ 70 Արցախից:

Հուլիսի 6-ին Հայֆիլհարմոնիայի մեծ համերգասրահում տեղի ունեցավ գալա-համերգ, որին մասնակցեցին մրցապայքարի եկած եւ առաջին տեղը գրաված շնորհալի երեխաները:

Ինչպես բացման խոսքում նշեց կենտրոնի տնօրեն Մարիետա Ավագյանը, գալա-համերգին մասնակցող երեխաները նախորդ օրն այցելել էին Եռաբլուր, հարգանքի տուրք մատուցել արցախյան շարժման ժամանակ զոհված ազատամարտիկներին, ծաղիկներ դրել նրանց շիրմաքարերին:

Տկն Ավագյանը շնորհակալություն հայտնեց արվեստի այն գործիչներին, որոնք ջանք չէին խնայել փառատոնի, ինչպես նաեւ գալա-համերգի կազմակերպման համար:

Տկն Ավագյանի խոսքից հետո սկսվեց գալա-համերգը: Մասնակիցները հանդես էին գալիս թե խմբերով եւ թե միայնակ:

Գալա-համերգի ավարտին դիպլոմներ, խրախուսական նվերներ հանձնվեցին դափնեկիրներին: Շնորհակալական պատվոգրեր հանձնվեցին ժյուրիի անդամներին, որոնք երկար ժամանակ աշխատել էին շնորհալի երեխաների հետ:

ԹԱՄԱՐ ՄԻՆԱՍՅԱՆ

Դասընթացներ հանրակրթական դպրոցների տնօրենների համար

ԿԱՊԱՆ, 8 ՀՈՒԼԻՍ: ՄԱԿ-ի զարգացման գրասենյակի, Համաշխարհային բանկի, ՅՈՒՆԻՍԵՖ-ի ու գիտության եւ կրթության նախարարության նախաձեռնությամբ հանրապետության հանրակրթական դպրոցների տնօրենների համար սեպտեմբերից անց են կացվելու վերապատրաստման դասընթացներ:

Կապանում ստեղծված փորձնական խմբի հետ հունիսի 30-ից արդեն սկսվել են աշխատանքները, որոնք կտեւեն մինչեւ հուլիսի 10-ը: Փորձնական խմբի մեջ ընդգրկված են Կապանի եւ Քաջարանի քաղաքային եւ գյուղական դպրոցների շուրջ 20 տնօրեններ: 10-օրյա դասընթացների ընթացքում դրանք վարող մրցույթով անցած դասախոսները կանդրադառնան «Տնօրենը որպես լիդեր, որպես կառավարիչ, մենեջեր» թեմաներին, ինչպես նաեւ հանրակրթական դպրոցների վերափոխություններին, ֆինանսների հետ կապված տնօրենի աշխատանքներին եւ այլն: Ըստ դասընթացների ղեկավար Լեոնիկ Պետրոսյանի, նմանատիպ դասընթացներ կկազմակերպվեն մարզի տարբեր վայրերում, որոնցում կընդգրկվեն բոլոր դպրոցների տնօրենները: Դասընթացների վերջում նրանք կստանան սերտիֆիկատներ:

ԿԱԼԻՖՈՐՆԻԱ

Սարոյանը՝ նաեւ գծանկարիչ

Նրա «Անձրեւը» ռեկորդային գումարով է վաճառվում

Այս տարվա ապրիլի 22-ին Կալիֆոռնիայի Բատերֆիլդ եւ Բատերֆիլդ դահլիճում կայացած ժամանակակից արվեստի գործերի աճուրդի ժամանակ Վիլյամ Սարոյանի «Անձրեւ մանկության հասակում: Որտե՞ղ եմ ես եւ ո՞ւր եմ գնում» երկմաս գծանկարը վաճառվել է 6.900 դոլարով՝ ռեկորդային մի գին գրող արվեստագետի գործերի համար, հաղորդում է «Արմինյն Միրոր Սփեքթեյթր» շաբաթաթերթը իր հունիսի 20-ի համարում:

«Անհավանական է թվում, որ նկարն այդքան մեծ գումար բերեց: Բայց պետք է նշել, որ երկու մասերն էլ յուրովի հետաքրքրական էին», ասել է աճուրդային տան ժամանակակից արվեստի գործերի վաճառքի տնօրեն Գրեգորի Կենտը: 75x95 չափսի աբստրակտ գծանկարի սկզբնական գինը եղել է չորս հազար դոլար: Առաջարկված գումարը խոսում է այն մասին, որ ֆրեզնոյաբնակ հայազգի գրողի ոչ-խոսքային գործերի նկատմամբ հետաքրքրասիրությունը բարձր է: Գծանկարների ասպարեզում բարի հսկան մեծապես ազդվել է չին վրձնի վարպետներից, ինչպես նաեւ Պոլոքի, Կալդերի, Մասիսի, Տոբեյի եւ Միրոյի ստեղծած պատկերներից: Նրա հորինած վերացական պատկերները ռիթմիկ ձեւի իր ուժեղ զգացողության արտահայտություններն են եւ իր հարուստ պատկերացումների մարմնացումները: Սարոյանն իր կյանքի ընթացքում ո՛չ ցուցադրել, ո՛չ էլ վաճառել է իր գծանկարներն ու ջրաներկով արված կտավները: «Ես գծանկարներ կատարել եմ նախքան գրել սովորելս», ասել է նա ավելացնելով, ներքին մղումը հիմնական դեր է խաղում այնտեղ: Դա յուրատեսակ լեզվի հորինման եւ օգտագործման զարմանալի համադրում է: Յուրաքանչյուր արվեստագետի գծանկարն իր սեփական լեզվի արտահայտությունն է: Արվեստը չպետք է առանձին կամ հատուկ մի բան լինի: Արվեստի նպատակը միշտ էլ եղել է խորացնել, ընդլայնել, բարձրացնել, ազնվացնել, ուժեղացնել եւ թարմացնել ապրելու փորձառությունը»:

Վիլյամ Սարոյան հաստատությունը, ըստ թերթի լրատվության, աճուրդի էր հանել վարպետի գծանկարը երկու նկատառումներով. նախ՝ հանրությանը ներկայացնելու նրա կտավների որակական առանձնահատկությունները եւ երկրորդ՝ հոգալու իր մի շարք գրական եւ կրթական ծրագրերի ծախսերը:

«Սարոյանի կտավները հիմնականում զարմանք են պատճառում տեսողական արվեստի մասնագետներին ու երկրպագուներին եւ ակնկալվում է, որ դրանց արժեքը հետագայում էլ ավելի կբարձրանա», նշել է Գրեգորի Կենտը:

Հ. Ծ.

ԷՋՄԻԱԾԻՆ

Նվիրված էր Լորկայի ծննդյան 100-ամյակին

Իսպանացի բանաստեղծ Ֆեդերիկո Գարսիա Լորկայի անունը անխզելիորեն կապվում է Բայրոնի, Պուշկինի, Լերմոնտովի, Պետեֆու, Վարուժանի, Չարենցի լուսավոր անունների հետ ոչ միայն տաղանդի մեծությամբ, այլեւ ճակատագրի դաժան ողբերգությամբ: Ընդամենը 38 տարեկան էր, երբ սպանվեց ֆրանկոյական խռովարարների ձեռքով: Ճշմարտությունն ու արդարությունը բարձր ձայնով փառաբանող մի ճշմարիտ բանաստեղծ եւս մարեց, սակայն հավերժորեն պետք է ապրեին նրա ստեղծագործությունները: Գարսիա Լորկան գրել սկսել է վաղ հասակից: Նրա վրա հասկանալի անջնջելի տպավորություն էին թողնում ուսուցչուհի մոր երգած անդալուզյան ժողովրդական երգերը, հին ռոմանսներն ու գնչուական ժողովրդական երգերը, որոնց երաժշտությունը ձուլվում էր իսպանականի հարուստ մեղեդիներին: Դեռ մանկությունից նա հրապուրվում էր հնագույն հուշարձաններով ու ճարտարապետությամբ: Ընդամենը 22 տարեկան էր, երբ տպագրվեց «Պոեմների գիրք» ժողովածուն, իսկ 1928 թ. լույս տեսած «Գնչուական ռոմանսներ» գիրքը համաշխարհային հռչակ է բերում հեղինակին: Այն նորություն էր բանաստեղծական ձեւերի ու բովանդակության, ժողովրդական խոսքի միաձուլման հմայքով:

Լորկան ստեղծել է նաեւ դրամատիկական ժանրի գործեր, որոնցից 2-ը ժամանակին թարգմանվել եւ բեմադրվել են Սունդուկյանի անվան թատրոնում:

Մեծանուն բանաստեղծի ծննդյան 100-ամյակին էր նվիրված Էջմիածնի Հ. Հովհաննիսյանի անվան կենտրոնական գրադարանում կազմակերպված պոեզիայի ցերեկույթը: Լորկայի պոեզիայի հանդեպ սերը այստեղ էր բերել քաղաքի մտավորականներին, ուսանողներին, գրադարանների աշխատողներին: Ցերեկույթը ներածական խոսքով բացեց Էջմիածնի քաղաքապետարանին կից «Կրթություն» միացյալ տնօրենության տնօրեն

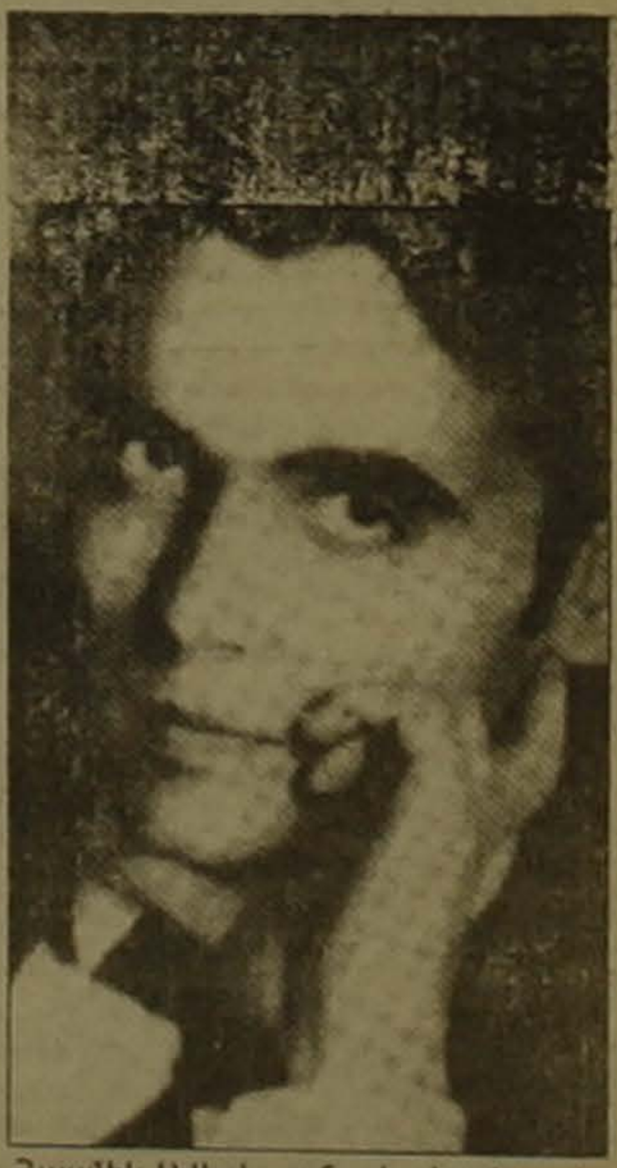

Հասմիկ Ավետիսյանը: Լորկայի պոեզիայի մասին հետաքրքիր զեկուցում կարդաց բանաստեղծ-թարգմանիչ Ֆունգիկ Կիրակոսյանը, ընդմիջվում էր ասմունքողներ Ժաննա Մուշեղյանի եւ Սարգիս Նաջարյանի արտասանություններով: Ափսոս, որ Լորկայի ստեղծագործություններին լայնորեն չեն կարող ծանոթանալ ընթերցողները, չէ՞ որ մի փոքրիկ ժողովածուից բացի, որը լույս է տեսել 1965 թ.-ին Հ. Սահյանի թարգմանությամբ («Սերի երգը»), եւ մամուլում տպագրված հատուկենտ ստեղծագործություններից, գրադարանում չկան ուրիշ թարգմանված գործեր: Մինչդեռ սեւակյան ոճի ու տաղանդի բանաստեղծ Լորկան պետք է դառնար լայն մասսաների սեփականությունը: Ընթերցողներին, գոնե մասամբ, Լորկայի բանաստեղծական աշխարհին հաղորդակից դարձնելու համար պետք է արժանին գնահատել գրադարանի կոլեկտիվին եւ տնօրեն Լարիսա Մարտիրոսյանին:

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՏԵՐՏԵՐՅԱՆ

Էջմիածին

digitised by A.R.A.R.@

Մարզական

ՖՈՒՏԲՈԼ-98

Բրազիլիայի հավաքականը եզրափակիչում

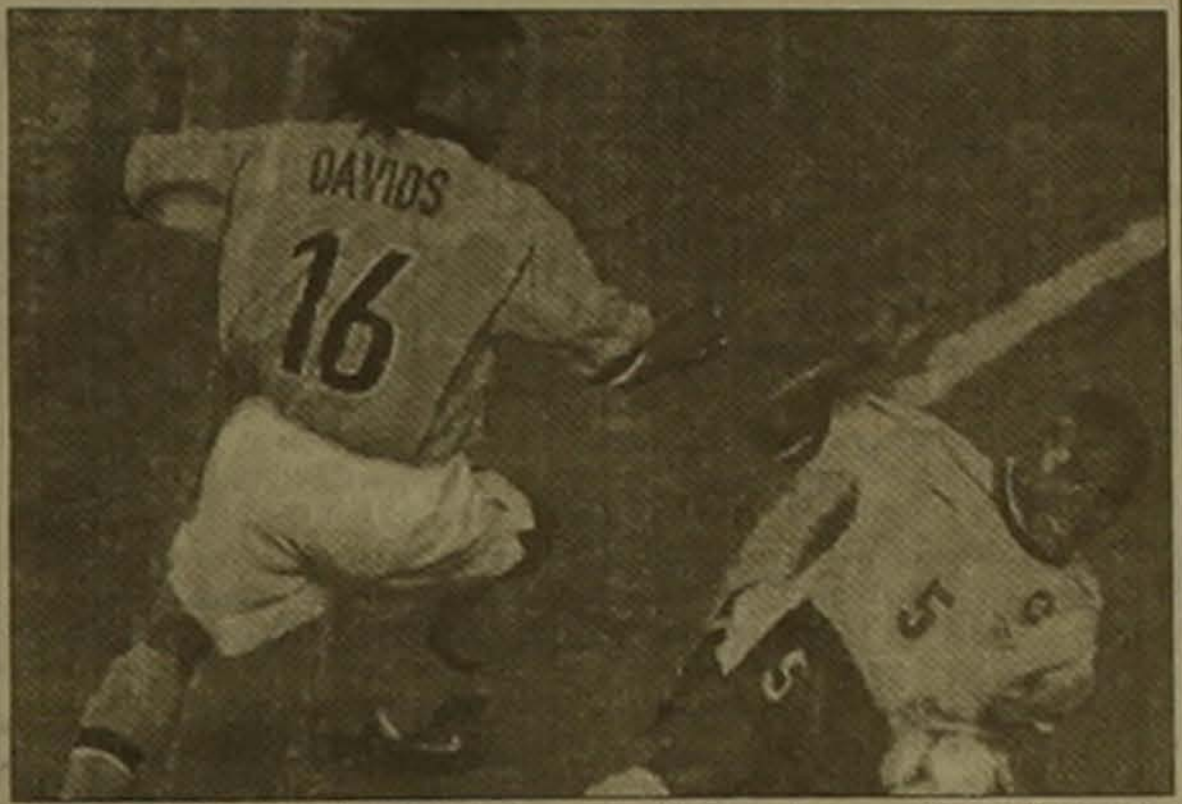

ԲՐԱԶԻԼԻԱ-ՀՈԼԱՆԴԻԱ՝ 1-1 (0-0) *հիմնական եւ լրացուցիչ ժամանակում: 11 մետրանոցներով* 4-3

Մարսել, «Վելոդրոմ» մարզադաշտ: Յուլիսի 7: 60 հազար հանդիսական:

Մրցավար՝ Ալի Մոհամեդ Բույսաջիմ (ՄԷ):

Բրազիլիա. Տաֆարել, Ալդայիր, Ժունիոր Բայանո, Ռոբերտո Կառլոս, Զե Կառլոս, Սեզար Սամպայո, Դունգա, Լեոնարդո (Էմերսոն, 85), Ռիվալդո, Ռոնալդո, Բեբետո (Դենիլսոն, 69):

Հոլանդիա. վան դեր Սար, Ռեյզիգեր (Վինտեր, 57), Ստամ, Ֆ. դե Բուր, Յոնկ (Զեեդորֆ,111), Ռ. դե Բուր, Զենդեն (վան Հոոյդոնկ, 75), Դավիդս, Կոկու, Կլյույվերտ, Բերգկամպ:

Գոլերը խփեցին Ռոնալդոն (46), Կլյույվերտը (87):

11 մետրանոցներն իրացրեցին Ռոնալդոն, Ռիվալդոն, Էմերսոնը, Դունգան, Ֆ. դե Բուրը, Բերգկամպը: Չիրացրեցին Կոկուն, Ռ. դե Բուրը: Աշխարհի առաջնության առաջին կիսաեզրափակիչ հանդիպումը չափազանց լարված ընթացավ: Խաղադաշտ էին մտել հավասար ուժի, իրար արժանի մրցակիցներ: Հավասարների պայքարում բախտը ժպտաց Բրազիլիայի հավաքականին, որը եւ մտավ եզրափակիչ:

Խաղը սկսվեց հոլանդացիների գրոհներով: Առաջին րոպեներին ամենաակտիվը նրանց հարձակվող Դենիս Բերգկամպն էր, իսկ խաղակեսի միջնամասից ավելի նկատելի էր Պատրիկ Կլյույվերտը: 2-3 անգամ նա գլխի վտանգավոր հարվածներով քիչ մնաց գրավեր բրազիլացիների դարպասը: Ընդհանուր առմամբ առաջին խաղակեսն անցավ հոլանդացիների շոշափելի առավելությամբ: Նրանց թիմի կազմում բավականին հաջող խաղաց նախորդ հանդիպման ժամանակ կարմիր քարտ ստացած Արթուր Նյումանին փոխարինած Բաուդեւեյն Զենդենը: Իսկ բրազիլացիների կազմում նախազգուշացման պատճառով բացակայող պաշտպան Կաֆուի տեղը շատ էր երեւում: Նրան փոխարինած Զե Կառլոսը բացահայտորեն զիջում էր:

Պաշտպանությունում Հոլանդիայի հավաքականի ֆուտբոլիստները խիստ էին գործում՝ վստահորեն չեզոքացնելով մրցակցի ակտիվ գործողությունները: Առաջին 45 րոպեների ընթացքում բրազիլացիները գոլ խփելու մեկ իրական հնարավորություն ունեցան. Ռոնալդոն աջ եզրով մտավ հոլանդացիների տուգանային հրապարակ եւ մոտ տարածությունից փորձեց գրավել դարպասը, սակայն նրան խանգարեց Ֆրանկ դե Բուրը:

Բրազիլիայի հավաքականի փորձառու մարզիչ Մարիո Զագալոն ընդմիջման ժամանակ իր խաղացողներին սթափվելու կոչ արեց:

Երկրորդ խաղակեսն անսպասելի սկսվեց: Արդեն առաջին րոպեին, խորքից ստանալով Ռիվալդոյի սուր փոխանցումը, Ռոնալդոն առաջ մղեց Բրազիլիայի հավաքականին: Գոլից հետո խաղն այլ բնույթ ստացավ: Ի տարբերություն առաջին խաղակեսի, դաշտում սկսեցին տնօրինել աշխարհի չեմպիոնները: Բրազիլացի ֆուտբոլիստները հաշիվն ավելացնելու նոր հնարավորություններ ունեցան, սակայն գոլ խփել նրանց չէր հաջողվում: Հոլանդացիների դարպասը գրավելու պահեր կորցրեցին Ռոնալդոն, Բեբետոն, Ռոբերտո Կառլոսը... Հատկապես վտանգավոր էր Ռոնալդոյի ճեղքումը կենտրոնում: Նա հայտնվեց հոլանդացիների դարպասի դիմաց, սակայն աշխարհի լավագույն ֆուտբոլիստի հարվածը փոքր-ինչ շեղ ստացվեց: Նշենք, որ ինչպես նախորդ խաղում, այստեղ եւս Ռոնալդոն բավականին ակտիվ էր եւ մի քանի անգամ փայլեց բարձր վարպետությամբ:

Հոլանդացի ֆուտբոլիստները երկրորդ խաղակեսում եւս հարազատ մնացին իրենց խաղաոճին, եւ երկուսեք գրոհներում իրենք նույնպես գոլային հնարավորություններ ունեցան: Ճիշտ է, այդ օրն իր հնարավորություններից ցածր հանդես եկավ նախորդ խաղերում իրեն հիանալի դրսեւորած Բերգկամպը, սակայն առաջասարի դերը հաջողությամբ ստանձնել էր Կլյույվերտը: Այս երիտասարդ, օժտված հարձակվողը թե առաջին, թե երկրորդ խաղակեսում մի քանի անգամ հաղթող դարձավ բրազիլացի պաշտպանների հետ մենամարտում, սակայն հաջողության հասավ միայն 87-րդ րոպեին: Հայտնվելով մրցակցի տուգանային հրապարակում Կլյույվերտը ստացավ իր խաղընկեր Ռոնալդ դե Բուրի աջ եզրից կատարած դիպուկ փոխանցումը եւ գլխի հիանալի հարվածով հավասարեցրեց հաշիվը:

Նշանակված լրացուցիչ 30 րոպեների ընթացքում 1-1 հաշիվը չփոխվեց, թեեւ սուր խաղը շարունակվում էր, եւ կողմերը գոլ խփելու հնարավորություններ ունեցան: Հաղթողին որոշելու համար հարկ եղավ դիմել 11 մետրանոց հարվածների: Բրազիլացիները իրացրին բոլոր չորս հարվածները (5-րդը խփելու կարիք չեղավ), իսկ հոլանդացիները միայն 2-ը: Բրազիլիայի թիմի դարպասապահ Կլաուդիո Տաֆֆարելը կարողացավ հետ մղել Ֆիլիպ Կոկուի եւ Ռոնալդ դե Բուրի հարվածները:

Այսպիսով Բրազիլիայի հավաքականը հաղթեց եւ աշխարհի 16-րդ առաջնության եզրափակիչի առաջին մասնակիցը դարձավ: Հուլիսի 12-ին կայանալիք վճռական խաղի նրա մրցակիցը որոշվեց անցած գիշեր, Ֆրանսիա-Խորվաթիա հանդիպումից հետո:

Մարադոնան Ֆրանսիայում

Արգենտինացի հանրահայտ ֆուտբոլիստ Մարադոնան վերջապես Ֆրանսիա ժամանեց: Նա առաջին անգամ հանդես եկավ իբրեւ ֆուտբոլային հեռուստամեկնաբան եւ այդ գործից շատ լավ գլուխ հանեց:

Մարադոնան թեեւ ամենուր թիկնապահների ուղեկցությամբ է հայտնվում, այնուամենայնիվ, լրագրողները կարողացան հարցազրույց ունենալ գերաստղի հետ:

Աշխարհի առաջնության կազմակերպչական կողմի մասին Մարադոնան բարձր կարծիք հայտնեց, սակայն նշեց նաեւ տոմսերի հետ կապված լարաբաստիկ խնդիրը: Խոսելով թիմերի ցուցադրած խաղամակարդակի մասին՝ նա ասաց, որ ֆրանսիական առաջնությունը ոչ ամենալավ, ոչ էլ ամենավատ մրցաշարն է: Խաղացողներից նա առանձնացրեց հոլանդացի Դենիս Բերգկամպին, բրազիլացի Ռիվալդոյին եւ հատկապես անգլիացի Մայքլ Օուենին: Հավաքական թիմերից նա նշեց Ֆրանսիային եւ Բրազիլիային: Մարադոնայի կարծիքով, ֆրանսիացիները, շնորհիվ փորձառու Զինեդին Զիդանի եւ երիտասարդ խաղացողներ Դավիդ Տրեզեգեի ու Թյերի Հանրիի, կմտնեն եզրափակիչ, իսկ այնտեղ կհաղթեն Բրազիլիայի հավաքականին:

Մարադոնան դժվարացավ պատասխանել իր հարազատ հավաքականի մասին տված հարցին: Սակայն հաղթեւհավաքականի մասին տված հարցին ... լուծ հետո ասաց, որ Արգենտինայի հավաքականը չկարողացավ մրցակցին ֆիզիկական ուժով ճնշելու եւ տեխնիկապես գերազանցելու միջին ուղին գտնել: Իսկ քառորդ եզրափակիչում Հոլանդիայի հավաքականից ստացած դասն արգենտինացիները պետք է երկար հիշեն:

Պատասխանելով լրագրողների հարցին, 37-ամյա Մարադոնան ասաց, որ կուզենար մարզչական գործով զբաղվել, մասնավորապես, աշխատել Անգլիայում:

Ըստ որոշ տվյալների, անգլիական «Քրիստալ Պելաս» թիմի ղեկավարությունն արգենտինացուն արդեն առաջարկել է խաղացող մարզչի պաշտոն:

Վիկտորիա Ադամսը պաշտպանում է...

Անգլիական հանրահայտ «Սփայս Գըրլզ» խմբի 24-ամյա մեներգչուհի Վիկտորիա Ադամսը, հակառակ հասարակական կարծիքի, հանդես է եկել իր նշանածի՝ Անգլիայի հավաքականի 23-ամյա կիսապաշտպան Դեւիդ Բեքհեմի պաշտպանությամբ: Ահա թե նա ինչ է ասում. «Ցավալի է, որ անգլիացիները Դեւիդին քավության նոխազ են դարձրել: Նա խաղադաշտից հեռացվեց մրցավարական տխմար սխալի պատճառով: Մրցավարը չնկատեց արգենտինացի Դիեգո Սիմեոնեի սադրանքը: Պարզապես անգլիացիները պետք է ավելի կուռ համախմբվեին եւ գործը 11 մետրանոց հարվածներին չհասցնեին: Մի՞թե հեռացման հետ կապված դրվագը ջնջեց այն ամենը, ինչ Դեւիդը թիմի համար արել էր մինչ այդ»:

ՖՈՒՏԲՈԼ

Եվրագավաթների համար

Երեկվա համարում նշել էինք, թե ֆուտբոլային եվրագավաթների խաղարկության առաջիկա փուլում որոնք են Հայաստանի երեք թիմերի մրցակիցները: Այսօր ընթերցողների ուշադրությանն ենք ներկայացնում վիճակահանությամբ զույգեր կազմած բոլոր թիմերին:

Չեմպիոնների գավաթ

Նախնական փուլ

Հանդիպումները կկայանան հուլիսի 22-ին եւ 29-ին:

1. «Սելթիկ» (Շոտլանդիա)-«Սենտ Պատրիկ» (Իռլանդիա)
2. «Օբիլիչ» (Հարավսլավիա)-«Վեստմաննաեյար» (Իսլանդիա)
3. *ՀԻԿ (Հելսինկի, Ֆինլանդիա)-«Երեւան» (Հայաստան)*
4. «Լիտեքս» (Բուլղարիա)-«Հալմստադ» (Շվեդիա)
5. «Ստյաուա» (Ռումինիա)-«Ֆլորա» (Էստոնիա)
6. «Լոձ» (Լեհաստան)-«Քյափազ» (Ադրբեջան)
7. «Կարեդա» (Լիտվա)-«Մարիբոր» (Սլովենիա)
8. «Դինամո» (Թբիլիսի, Վրաստան)-«Վլասնիա» (Ալբանիա)
9. «Լա Վալետտա» (Մալթա)-«Անորթոսիս» (Կիպրոս)
10. «Զիմբրու» (Մոլդովա)-«Ույպեշտ» (Հունգարիա)
11. «Գրասհոպերս» (Շվեյցարիա)-«Ժյոնես էշ» (Լյուքսեմբուրգ)
12. «Դինամո» (Կիեւ, Ուկրաինա)-«Բարի Թաուն» (Ուելս)
13. «Սիլեքս» (Մակեդոնիա)-«Բրյուգե» (Բելգիա)
14. «Բեյտար» (Իսրայել)-«Տորսհավն» (Ֆարերյան կղզիներ)
15. «Կոշիցե» (Սլովակիա)-«Քլիֆթոնվիլ» (Հս. Իռլանդիա)
16. «Դինամո» (Մինսկ, Բելառուս)-«Սկոնտո» (Լատվիա)

Որակավորման փուլ

Հանդիպումները կկայանան օգոստոսի 12-ին եւ 26-ին:

«Ռոսենբորգ» (Նորվեգիա)-13-րդ զույգի հաղթող
«Մանչեսթեր Յունայթեդ» (Անգլիա)-6-րդ զույգի հաղթող
4-րդ զույգի հաղթող-«Սպարտակ» (Մոսկվա, Ռուսաստան)
«Գալաթասարայ» (Թուրքիա)-11-րդ զույգի հաղթող
1-ին զույգի հաղթող-«Կրոատիա» (Խորվաթիա)
7-րդ զույգի հաղթող-«Էյնդհովեն» (Հոլանդիա)
12-րդ զույգի հաղթող-«Սպարտակ» (Պրահա, Չեխիա)
15-րդ զույգի հաղթող-«Բրոնդբյու» (Դանիա)
«Ինտեր» (Իտալիա)-16-րդ զույգի հաղթող
«Օլիմպիակոս» (Հունաստան)-9-րդ զույգի հաղթող
«Բենֆիկա» (Պորտուգալիա)-14-րդ զույգի հաղթող
8-րդ զույգի հաղթող-«Ասլետիկ» (Բիլբաո, Իսպանիա)
3-րդ զույգի հաղթող-«Մեց» (Ֆրանսիա)
«Բավարիա» (Գերմանիա)-2-րդ զույգի հաղթող
«Շտուրմ» (Ավստրիա)-10-րդ զույգի հաղթող
5-րդ զույգի հաղթող-«Պանաթինաիկոս» (Հունաստան)

Գավաթակիրների գավաթ

Որակավորման փուլ

Հանդիպումները կկայանան օգոստոսի 13-ին եւ 27-ին:

«Լոզան» (Շվեյցարիա)-«Ցեմենտ» (Արարատ, Հայաստան)
«Ռուդար» (Սլովենիա)-«Կոնստրուկտորուլ» (Մոլդովա)
«Վադուց» (Լիխտենշտեյն)-«Հելսինբորգ» (Շվեդիա)
«Կորկ» (Իռլանդիա)-ԲԿՄԱ (Կիեւ, Ուկրաինա)
«Էկրանաս» (Լիտվա)-«Ապոլոն» (Կիպրոս)
«Ապոլոնիա» (Ալբանիա)-«Գենտ» (Բելգիա)
«Բանգոր» (Ուելս)-«Հակա» (Ֆինլանդիա)
«Լեւսկի (Բուլղարիա)-«Լոկոմոտիվ-96» (Բելառուս)
«Մետալուրգ» (Լատվիա)-«Կեֆլավիկ» (Իսլանդիա)
«Գրեւենմախեր» (Լյուքսեմբուրգ)-«Ռապիդ» (Ռումինիա)
«Լանտանա» (Էստոնիա)-Հարթ օֆ Միդլթոն» (Շոտլանդիա)
«Ամիկա» (Լեհաստան)-«Հիբերնիանս» (Մալթա)
«Գոտու» (Ֆարերյան կղզիներ)-ՄՏԿ (Հունգարիա)
«Գլենթորան» (Հս. Իռլանդիա)-«Մակկաբի» (Հայֆա, Իսրայել)
«Վարդար» (Մակեդոնիա)-«Տռնավա» (Սլովակիա)
«Ղարաբաղ» (Աղդամ, Ադրբեջան)-«Կոպենհագեն» (Դանիա)
«Պարտիզան» (Հարավսլավիա)-«Դինամո» (Բաթում, Վրաստան)

ՈՒԵՖԱ-ի գավաթ

Նախնական փուլ

Հանդիպումները կկայանան հուլիսի 22-ին եւ 29-ին:

«Շիրակ» (Գյումրի, Հայաստան)-«Մալմյո» (Շվեդիա)
«Արջես» (Ռումինիա)-«Դինամո» (Բաքու, Ադրբեջան)
«Բելշինա» (Բելառուս)-ԲԿՄԱ (Բուլղարիա)
«Լինֆիլդ» (Հս. Իռլանդիա)-«Օմոնիա» (Կիպրոս)
«Բիրկիրկարա» (Մալթա)-«Շախտյոր» (Դոնեցկ, Ուկրաինա)
«Կոլխեթի» (Վրաստան)-«Ցրվենա զվեզդա» (Հարավսլավիա)
«Ինտեր» (Սլովակիա)-«Տիրանա» (Ալբանիա)
«Սադամ» (Էստոնիա)-«Պոլոնիա» (Լեհաստան)
«Վասսա» (Ֆինլանդիա)-«Հավնար» (Ֆարերյան կղզիներ)
«Ժելեզնիչար» (Բոսնիա)-«Քիլմառնոկ» (Շոտլանդիա)
«Դաուգավա» (Լատվիա)-«Մուրա» (Սլովենիա)
«Ակրանես» (Իսլանդիա)-«Ժալգիրիս» (Լիտվա)
«Հապոել» (Թել Ավիվ, Իսրայել)-«Ֆինպա» (Ֆինլանդիա)
«Սարաեւո» (Բոսնիա)-«Էքերեն» (Բելգիա)
«Գլազգո Ռեյնջերս» (Շոտլանդիա)-«Շելբուռն» (Իռլանդիա)
«Սլոգա» (Մակեդոնիա)-«Օցելուլ» (Ռումինիա)
«Գյոթեբորգ» (Շվեդիա)-«Յունիոն սպորտիվ» (Լյուքսեմբուրգ)
«Ֆերենցվարոշ» (Հունգարիա)-«Պրինսիպաս» (Անդորրա)
«Տիլիգուլ» (Մոլդովա)-«Անդերլեխտ» (Բելգիա)
«Նյուպաուն» (Ուելս)-«Վիսլա» (Լեհաստան)

ԲԱԺԻՆԸ ՎԱՐՈՒՄ Է
ՌԱԶՄԻԿ ԱՎԱԳՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

«ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

«Եթե կա նեղացած, ես եմ, բայց ես ձեզ հետ եմ, զորակցե՛ք, տե՛ր կանգնեք ապագային»

Այսպես ասաց «Հայաստան» հիմնադրամի գործադիր տնօրենի պաշտոնակատար Րաֆֆի Հովհաննիսյանը հուլիսի 5-ին Քյոլնի Ս. Սահակ-Մեսրոպ եկեղեցում հավաքված գերմանահայությանը։ Նրա եռօրյա (3-5) այցն իրարից հեռու տարբեր քաղաքներ էր ընդգրկել։ Թեեւ ներկաներն այնքան էլ շատ չէին, բայց երեւաց՝ հյուրին սպասում էին։ Տարիներ առաջ ՀՀ առաջին արտգործնախարարն իր դիվանագիտական արշավը Գերմանիայից էր սկսել։ Նրան հիշում էին, խնդրեցին նորից գալ, շատերը երախտիքի հրճվանք ապրեցին, երբ չմերժեց միասին լուսանկարվել։ «Չեմ եկել այստեղ ողորմություն ուզելու, ասաց հիմնադրամի գործադիր տնօրենը՝ նախապես անդրադառնալով համահայկական կառույցի գործունեությանը։ Տարիներ հետո հարց պիտի տանք՝ ստեղծեցի՞նք այն հայկական մեքենան, որը կաշխատի համաշխարհային առումով. կարողացա՞նք ստեղծել այդ կառույցը», շարունակեց պրն Հովհաննիսյանը՝ շեշտելով, թե «հիմնադրամը կարեւորագույն գործ է կատարում՝ ողջ հայության միասնությունն է, միեւնույն ժամանակ ֆինանսական, դրամական խնդիրների հետ կապված այստեղ վստահություն է անհրաժեշտ»։ Կա՞ր այդ վստահությունը։ Միայն մեկ ուրվագիծ՝ վերջին տարիներին գումարներն ավելի դժվար էին հավաքվում։ Իսկ այսօր... կա՞ բավարար վստահություն այն կառույցի հանդեպ, որի շուրջ լրագրային այսքան աղմուկ կա։ Ինձ անհանգստացնող հարցերի պատասխանները փորձեցի ստանալ հիմնադրամի ներկայիս տնօրենից։

– Վերջին շրջանում կարծիք կար, թե հիմնադրամը սպառել է իրեն, թափանցիկ աշխատանք չկար։ Նոր մոտեցումներ կա՞ն։

– Հիմնադրամն աշխատում է հոգաբարձուների խորհրդի որոշումների համաձայն։ Համահայկական այդ մարմինն է որոշում, թե հայ ժողովրդի զարգացման առաջնահերթ ծրագրերը որոնք են։ Կկարծեմ, թե հիմնադրամի հաջողության գրավականը ժողովուրդն է, նրա վստահությունը։ Այն նվաճելու համար անհրաժեշտ է բաց, թափանցիկ, վստահաբեր աշխատանք, որպեսզի ինքը տեղյակ լինի, թե հիմնադրամն ինչպես կաշխատի, ինչ նպատակներ կհետապնդի եւ վերջապես հասկանա, թե հիմնադրամն իսկապես պիտի դառնա համահայկական թե անվամբ, թե էությամբ, պիտի լինի թե դրամահավաք, թե ազգային ինքնակազմակերպման եղանակ, նաեւ մտայնություն։ Հիմնադրամն այս շրջանին հանձնառու է, որ ժողովուրդը տեղյակ կլինի իր ծրագրերից, իր մոտեցումներից։ Ես հույս ունեմ, որ հոգաբարձուների խորհուրդը մոտ ապագայում կհաստատի այն հայեցակարգը, որը հիմնված կլինի ժողովրդի վստահության վրա։

– Երբ նոր պաշտոն ստանձնեցիք, շատերն ուրախացան՝ լավ է, որ սփյուռքից է, եւ ազգային փողը նրա համար չի դառնա հարստացման աղբյուր։ Բայց շատերն էլ ձեռքները թափ տվեցին, երբ սկսեցիք մամուլի լեզվով «կադրային ջարդը» կամ ընտանեկան-կապակցության հետ կապված պատմությունը։ Նման երեւույթները վստահության պակաս չե՞ն գրանցի։

– Նախ՝ դուք, իբրեւ արհեստավարժ ժուռնալիստ, ձեր հարցումների մեջ պիտի ենթադրություններ չներառեք։ Կադրային ջարդն ի՞նչ է... Այն ենթադրում է, թե բռնի փոփոխություններ են եղել։ Ես երկու ամիս է աշխատում եմ, եւ ոչ մեկն ազատված չէ աշխատանքից։

– Կադրային ջարդ ասելուց առաջ հիշատակեցի՝ հայաստանյան մամուլի որակմամբ...

– Մամուլը մամուլ դառնալու համար պիտի լինի պարկեշտ եւ պատասխանատու։ Այդ պարկեշտությունն ու պատասխանատվությունը ենթադրում են կազմակերպել լրատվություն, տեղեկատվություն՝ գրանցված փաստերի հիման վրա, ոչ թե չարախոսությունների, ասեկոսեների։ Ցավոք սրտի, անցյալում, ինչ-որ տեղ այդ նախկին քաղաքական վիճակի բերմամբ, հիմնադրամը քաղաքականացվեց։ Իսկ իմ մասնակցության օրերին ես խնդիր դրած եմ, որ թույլ չտանք ոչ այս կողմ, ոչ այն կողմ քաղաքականացվի, սա պիտի լինի վերքաղաքական, համահայկական կառույց, որտեղ անձը եւ պաշտոնը, անձը եւ համահայկական հիմնադրամը չեն շփոթվում։ Եւ ինձ թվում է, որ մամուլում եղած որոշ պիտակներ, որ ասում եք, կապված են նրա հետ, որ կան մարդիկ, որոնք շփոթել են իրենց եսը համահայկական կառույցի հետ, իրենց անձը՝ պաշտոնի հետ։ Եվ երբ հիմնադրամը թույլ չի տվել, որ իր անունով մարդ փող աշխատի, հարստանա, որոշ ռեակցիայի տեղիք է տվել։ Դա կարող էք ներկայացնել ինչպես պետք է, բայց եթե մամուլն ազատ է, անկախ, հետաքրքրական եւ պարկեշտ, ուրեմն ինքը պիտի, ինչպես դուք եք անում, դիմի բուն աղբյուրին, եւ վերջինս ասի, թե կադրային ջարդ չի եղել, միշտ բարի մոտեցում է եղել, փորձել ենք մեր գործելաոճի մեջ ներառել տաղանդավոր աշխատակիցների, իսկ եթե մարդիկ ֆինանսական, քաղաքականացվածության, փոքրոգության, կամ այլ պատճառներով որոշումներ կատարեն, չեն կարող արդարացնել, բայց իմ խնդիրն է վերականգնել այն վստահությունը, որ կորցրինք հենց նույն այդ մոտեցումների պատճառով։ Բոլորն էլ իրենց բարի ավանդներն ունեն, կողջունենք դրանք՝ արարիչ, ստեղծագործ ուղեղները պիտի մնան Հայաստանում։ Եթե հիմնադրամն առայժմ ձեռնպահ է մնացել նման չարախոսներին պատասխանելուց, չի նշանակում, թե հետայսու խորացվելու, ընդարձակվելու արժանի համահայկական այդ կորիզը թույլ կտա, որ էժան, սուտ, ցածր նպատակներ հետապնդողները վարկաբեկեն։ Ճշգրիտ քաղաքականության մոտեցման դեպքում հիմնադրամը պիտի լինի այն տեղը, ուր էապես կորովեն, կխորացվեն Հայաստան-սփյուռք հարաբերությունները։

– Խոսեցիք ազատ եւ արհեստավարժ մամուլի մասին։ Չե՞ք ցավում, որ տեղեկատվության-գրահրապարակչության վարչությունը շատ վաղ փակեցիք։

– Այդ ոլորտի մեջ շատ անելիք կար։ Իսկապես առողջ ուժեր, լրագրային աստղեր ունենք, ունենք այդ պաստերը, պատասխանատու կորիզը, որը կարելի է աշխատեցնել, դարձնել ժուռնալիստիկայի արհեստավարժ ճակատ։ Մյուս կողմից, Հայաստանի մեջ ունենք շատ խնդիրներ։ Կան ժուռնալիստներ, թերթեր, մոտեցումներ, որոնք ոչ այնքան անկախ են, ոչ այնքան հետաքրքրական, որքան ծառայում են այս կամ այն նեղ մտայնության։ Աշխատանք շատ կա։ Նախագահի խնդրանքով ես հանձն առա հիմնադրամի աշխատանքները, հույս ունեմ, թե իմ հերթափոխը վարչությունում կկարողանա գնահատել իրավիճակը, համապարփակ լուծումներ կառաջարկի։ Հայաստանի ամուր զարգացման, ժողովրդավարական Հայաստանի ստեղծման համար անհրաժեշտ է ամուր, շրջահայաց, պատասխանատու 4-րդ իշխանություն։ Այն կդառնա իշխանություն այն դեպքում, երբ բարոյական է, օրինապահ եւ իր աշխատանքը կհիմնի գրանցված փաստերի հիման վրա։

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ,
Բոնն

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Քանի դեռ ողջ են՝ ողջաբերդցիները սպասելու են գումարների

ԵՐԵՎԱՆ, 8 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Սողանքներից տուժած Կոտայքի մարզի Ողջաբերդ գյուղի վթարային տների արժեքը փոխհատուցելու նպատակով ՀՀ կառավարությունը դեռեւս անցյալ տարի տրամադրել էր 427.8 մլն դրամ, որից 100 մլն դրամը հատկացվել էր մայիս ամսին։ Բնակչության եւ բնակարանների գնահատման հանձնաժողովի ու մարզպետարանների միջեւ տարաձայնությունների հետեւանքով գործընթացը ժամանակավորապես դադարեցվեց։

Ինչպես տեղեկացրին ՀՀ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարությունից, 1998 թ. կառավարության որոշմամբ, պահուստային ֆոնդից ողջաբերդցիներին հատկացվել է 327.8 մլն դրամ, որի 30 մլն դրամը վճարվել է մայիսին, իսկ 187.4 մլն դրամը՝ հունիսին։ Մնացած 110.4 մլն դրամը ողջաբերդցիները կստանան մարզպետարանի եւ գյուղի ավագանու կողմից վթարային տների ցուցակները ճշտելուց հետո։ Սողանքների պատճառած վնասներն աճում են, որոնց գումարը հասնում է 710 մլն դրամի։ Գյուղացիներին պակաս վճարված 282.2 մլն դրամը կվճարվի միայն կադաստրային վարչության, գյուղատնտեսության նախարարության եւ այլ գերատեսչությունների ներկայացուցիչներից կազմված հանձնախմբի ուսումնասիրության եւ կառավարության համապատասխան որոշումից հետո։

Նախարարությունից տեղեկացրին նաեւ, որ սողանքներից տուժել են Տավուշի մարզի Խաշթառակ, Գետահովիտ եւ Աչաջուր գյուղերի բնակիչները։ 1996թ. բնակչության վնասը կազմել է 165 մլն դրամ, որից 1997 թ. գյուղացիներին վճարվել է 72 մլն, իսկ հետագայում մնացած 93 մլն դրամը։ 1998 թ. բյուջեով նախատեսված միջոցներից 20 մլն դրամ է հատկացվել նաեւ Կապան քաղաքի սողանքների հետեւանքների վերացմանը։

Ադրբեջանի խորհրդարանը առաջին ընթերցմամբ ընդունեց Նախիջեւանի սահմանադրությունը

ԵՐԵՎԱՆ, 8 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Անցած շաբաթ Ադրբեջանի Միլի Մեջլիսը ձայների ճնշող մեծամասնությամբ (100 կողմ եւ 2 դեմ) առաջին ընթերցմամբ ընդունեց Ադրբեջանի սահմանադրության առաջին հավելվածը, որը կոչվում է Նախիջեւանի Ինքնավար Հանրապետության Սահմանադրություն։ Ըստ «Ազատություն» ռադիոկայանի, խորհրդարանի խոսնակ Ալեսքերովը նշել է, որ պատգամավորներին պատմական հնարավորություն է ընձեռվում այժմ Նախիջեւանին, հետո նաեւ այլ տարածքներին տրամադրել ամենաբարձր աստիճանի ինքնավարություն։

Նախիջեւանի նոր սահմանադրությունը կազմված է 6 գլխից ու 50 հոդվածից։ Ինչպես եւ Ադրբեջանում, նախատեսված են իշխանության 3 ճյուղեր՝ օրենսդիր, գործադիր ու դատական։ Ամենաբարձր պաշտոնը ՆԻՀ-ի Գերագույն Մեջլիսի նախագահինն է, որին իրավունք է վերապահված նշանակել խորհրդարանական ընտրություններ, լուծարել կառավարությունը, գլխավորել անվտանգության խորհուրդը եւ այլն։ Գերագույն մեջլիսի 45 պատգամավորները ընտրվում են 5 տարով։ Խորհրդարանը հաստատում է հանրապետության բյուջեն, տնտեսական ու սոցիալական զարգացման ծրագրեր է մշակում, հաստատում է Ադրբեջանի նախագահի կողմից ներկայացված վարչապետի թեկնածությունը ու նրա հրաժարականը։ Մեջլիսը հաստատում է նաեւ կառավարության կառուցվածքն ու կազմը, ընդ որում Գերագույն մեջլիսի նախագահն իրավունք ունի իր նախաձեռնությամբ զրկել ընտրված պատգամավորներին պատգամավորական մանդատներից։ Սահմանադրությամբ Ադրբեջանի անբաժան մաս կազմող միավորը հաստատված փաստաթղթում մեկ անվանվում է Նախիջեւանի Ինքնավար Հանրապետություն, մեկ Նախիջեւանի Ինքնավար Պետություն։ Նախագծում ոչ մի խոսք չկա պետության անվտանգությունը երաշխավորող ամենագլխավոր ատրիբուտներից մեկի՝ զինված ուժերի մասին։

Ըստ «Ազատություն» ռադիոկայանի, սահմանադրության այս նախագծի դեմ խորհրդարանում հանդես է եկել ժողճակատի ներկայացուցիչ Ալիեւը, որի կարծիքով, այս նախագծի հաստատմամբ Միլի մեջլիսը խախտում է Ադրբեջանի սահմանադրությունը, ըստ որի, Ադրբեջանը ունիտար պետություն է։ «Մենք նախադեպ ենք ստեղծում ԼՂ-ի համար։ Այդ դեպքում կստացվի, որ Ադրբեջանի սահմանադրությունը կազմված է 3 անկախ մասից», ասել է նա։ Քննարկումների ժամանակ ժողճակատն առաջարկել է այդ հարցի շուրջ համաժողովրդական հանրաքվե անցկացնել, բայց Ալեսքերովը մերժել է այդ առաջարկը։

Խամենեին զգուշացնում է հրեաներից

ԵՐԵՎԱՆ, 8 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Թուրքմենիայի նախագահ Նիյազովի հետ հուլիսի 7-ին Թեհրանում կայացած հանդիպման ժամանակ իսլամական հեղափոխության առաջնորդ Խամենեին իսրայելցիների ներկայությունը Կասպից ծովի շրջանում անապահովության ազդակ է համարել։ Այս մասին հաղորդել է «Իրանի ձայն» ռադիոկայանը։ «Իսրայելցիները ուր որ մուտք են գործում, տարաձայնություն են սերմանում, եւ մտահոգության առիթ է տալիս նրանց ներկայությունը Իրանի սահմաններից այն կողմ», ասել է Խամենեին, նշելով, թե առանց Իսրայելի մասնակցության էլ Իրանի ու Թուրքմենիայի կապերի զարգացման բազմաթիվ հնարավորություններ կան։

1 մլրդ դոլարի ներդրում Իրանի նավթային նոր նախագծերում

ԵՐԵՎԱՆ, 8 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Իսպանիան 1 մլրդ դոլարի ներդրում է կատարելու Իրանի նավթային նոր նախագծերում։ Այս մասին Իրանի նավթի նախարարի միջազգային հարցերով օգնականի հետ Մադրիդում կայացած հանդիպման ժամանակ հայտնել է Իսպանիայի կառավարության էներգետիկայի հարցերով խորհրդատու նախարարը։ Ըստ «Իրանի ձայն» ռադիոկայանի, իսպանական պաշտոնյան նշել է, թե իր երկիրը դրական կարծիք ունի Իրանի մասին եւ մտադիր է ամրապնդել երկկողմ կապերը։ Այդ նպատակով շուտով Իրան է այցելելու Իսպանիայի նավթային մասնագետների մի պատվիրակություն։

ՀԲԸՄ ՄԵԼԳՈՆՅԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒՄ Է 1998-1999 ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆԻ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅՈՒՆ (ԿԻՊՐՈՍ)

Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության (ՀԲԸՄ) Մելգոնյան կրթական հաստատությունը (ՄԿՀ) 72 տարվա պատմություն ունեցող երկրորդական (6-12-րդ դասարան), երկսեռ եւ գիշերօթիկ վարժարան է։

Հաստատությունը օժտված է արդի ուսումնական պահանջները ամբողջացնող կառույցներով՝ տարրալուծարաններ, համակարգիչներ, գրադարան, մարզական համալիր, խաղավայրեր, գիշերօթիկ շենքեր, ճաշարան, ակումբ եւ այլն։

ՄԿ հաստատության ուսումնական ծրագիրն ընդգրկում է՝

ա) Հումանիտար, գիտական եւ տնտեսագիտական առարկաների անգլերեն լեզվով դասավանդություն, բացառությամբ հայոց լեզվի, հայ գրականության եւ հայոց պատմության։

բ) Անգլիական GCE «O» Level-ի (սովորական մակարդակ) եւ «A» Level-ի (առաջացած մակարդակ), ինչպես նաեւ ամերիկյան TOEFL, SAT I-ի, SAT II-ի պատրաստություն, որից հետո շրջանավարտը կարող է դիմել Հայաստանում, ինչպես նաեւ Եվրոպայում, Մ. Նահանգներում, Կանադայում գործող որեւէ համալսարան։

գ) Աշակերտի ծննդավայրում գործածվող լեզվի (արաբերեն, ֆրանսերեն, բուլղարերեն, հունարեն, ռուսերեն), ինչպես նաեւ այլ օտար լեզուների դասավանդություն՝ բավարար թվով աշակերտների պարագայում։

դ) Ծրագրված արտադասարանային գործունեություն, որն ընդգրկում է նկարչություն, պարարվեստ, երգեցողություն, երաժշտություն, փողերախումբ, ժուռնալիզմ, ինչպես նաեւ սկաուտական եւ արենուշական շարժումներ։

Դիմորդները պետք է լինեն 12-15 տարեկան։ Անգլերենի իմացությունը կարեւոր է, ըստ որի, ինչպես նաեւ ըստ նախապես հետեւած ուսումնական ծրագրի, որոշվում է աշակերտի դասարանը։

Լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալու համար դիմել Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության Հայաստանի ներկայացուցչություն։
Հեռ. 271165։

ԸՆԴՈՒՆՎՈՒՄ ԵՆ
ֆիրմային եւ տեղական փոշեկուլների երաշխիքային վերանորոգման պատվերներ կանչով։
Հեռ.՝ 645634, ժ. 17-20-ը

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
կիսանկուղային տարածք 132,6 քմ ընդհանուր մակերեսով, վերանորոգված, ունի սանհանգույց։
Հասցեն՝ Նալբանդյան 29։
Տեղեկությունների համար զանգահարել 57-16-16 հեռախոսահամարով։

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (589167, 581351) - պարբերաբար հրատարակվող տեղեկագրքերով - մագնիսական սկավառակներով - INTERNET ցանցով (http://www.arminco.com/spyur)։

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65 Դասիչ 69149 Պատվեր 859 Տպաքանակը 3500 Ստորագրված է տպագրության 8. 07. 1998 Գինը 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@